Ազգ

Azg armenian daily

27 ՕԳՈՍՏՈՍ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 152 (2837)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱՐ

«Վաշինգտոն փոստը» եւ «Նյու Յորք թայմսը» քննադատում են Ալիեւների ընտանեկան վարչակարգը

Ամերիկյան ամենաազդեցիկ երկու օրաթերթերը՝ «Վաշինգտոն փոստը» եւ «Նյու Յորք թայմսը», օգոստոսի 25-ի իրենց համարներում խմբագրականներ են հատկացրել Ադրբեջանի նախագահական առաջիկա ընտրություններում հայր կամ որդի Ալիեւների անպայմանական ընտրության մասին, նրանց վարչակարգը կոչելով «ընտանեկան»: «Վաշինգտոն փոստը» հենց այդպես էլ վերնագրել է իր խմբագրականը՝ «Դինաստային վարչակարգ»: Թերթի կարծիքով, հորից որդի նախագահական աթոռի ժառանգումը եւ այդ գործընթացի քաջալերումը Թուրքիայի, Ռուսաստանի եւ Մ. Նահանգների կողմից կարճատեսություն է, որի հետեւանքներն այժմ ակներեւ են Մերձավոր Արեւելքի երկրներում: Նման հաջորդականությունը խոստանում է կարճաժամկետ հաջողականություն, սակայն դրա կործանարար ազդեցությունը երկրի ժողովրդավարական կառույցների վրա լինելու է երկարատեւ անկայունությունը: Ամերիկյան վարչակազմի նկատմամբ առավել սուր քննադատական է «Նյու Յորք թայմսի» խմբագրականը: Քանի որ պետքարտուղարությունը վերջերս հայտարարել էր, որ հորից որդի նախագահական պաշտոնի ժառանգումը Ադրբեջանի սահմանադրության շրջանակներում է տեղի ունենում: «Բուշի վարչակարգում նավթային արդյունաբերության վետերանները չեն ցանկանում վշտացնել նավթով հարուստ Ադրբեջանի ղեկավարներին», գրում է թերթը:

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

«Հայ-թուրքական հարաբերությունները թուրք քաղաքական շրջանակների համար բարդ խնդիր են»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Մեկուկես տարի առաջ՝ 2002 թ. փետրվարի 14-ին, Ստամբուլում Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության (ՍԾՏՀ) կենտրոնակայանում բարձրացվեց հայոց եռագույնը, հնչեց «Մեր հայրենիք»: Նմանօրինակ արարողություն տեղի էր ունեցել 1919 թ., երբ առաջին հանրապետության դաշնակցական կառավարությունը դեսպանություն էր բացում Ստամբուլում: ՍԾՏՀ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցիչ Արսեն Ավագյանն ասում է, որ թուրքական առաջատար թերթերն առաջին էջերը նվիրեցին այդ արարողության լուսաբանմանը՝ համարելով հայ-թուրքական դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման առաջին քայլը: «Եղան նաեւ հոսանքներ, որոնք քննադատեցին, ասելով, որ Հայաստանն առաջ է քաշում պահանջատիրություն, Թուրքիայի հետ ունի խնդիրներ, եւ նման պայմաններում դիվանագիտական ներկայացուցչության բացումը որակեցին թուրքական քաղաքականության թուլություններից մեկը», ասում է Ավագյանը:

Արսեն Ավագյանը թուրքագետ է, պատմական գիտությունների դոկտոր (դոկտորական ատենախոսությունը՝ «Օսմանյան կայսրության եւ քեմալական Թուրքիայի պետական համակարգում չերքեզական գործոնի դերը»): «Ազգի» հետ նրա հարցազրույցը տեղի ունեցավ Ստամբուլում ՍԾՏՀ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունում:

- Պրն Ավագյան, որո՞նք են ՍԾՏՀ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչի պարտավորությունների եւ իրավասությունների շրջանակը:

- Ես ներկայացնում եմ ՀՀ-ն ՍԾՏՀ-ում, որի կենտրոնակայանը Ստամբուլն է: Սա դիվանագիտական ներկայացուցչություն է ոչ թե Թուրքիայում, այլ տարածաշրջանային տնտեսական կազմակերպությունում: ՍԾՏՀ անդամ մյուս պետությունները, որոնք Թուրքիայի հետ ունեն դիվանագիտական հարաբերություններ, մշտական ներկայացուցիչներ են նշանակել Ստամբուլում իրենց գլխավոր հյուպատոսներին կամ Անկարայում դեսպաններին:

ՍԾՏՀ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչի պարտականությունն է պաշտպանել ՀՀ շահերը եւ հնարավորինս նպաստել այս միակ տարածաշրջանային տնտեսական կազմակերպության շրջանակներում ՀՀ դերակատարության ամրապնդմանը:

Տես էջ 5

ՀԱՅ-ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆ

Կասպրշիկն ակնկալում է սահմանային միջադեպի մանրակրկիտ հետաքննություն

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ, դեսպան Անջեյ Կասպրշիկը Թբիլիսիում հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում ափսոսանք է հայտնում, որ օգոստոսի 19-ի միջադեպը, երբ հայ-ադրբեջանական սահմանում ԵԱՀԿ առաքելության մոնիտորինգի ժամանակ կրակոցներ էին հնչել, ազդեց մոնիտորինգի վրա եւ վտանգի ենթարկեց ԵԱՀԿ ներկայացուցիչներին եւ ուղեկցող անձանց:

Նշելով, որ առայժմ չի հաջողվել պարզել՝ արդյոք կրակոցները հայկական, թե ադրբեջանական կողմից են հնչել, Անջեյ Կասպրշիկը հույս է հայտնում, որ կողմերը պատշաճ մանրակրկիտ հետաքննություն կկատարեն: Այդ առնչությամբ, նա նպատակահարմար է համարում, որպեսզի երկու կողմերի համապատասխան զինվորական ներկայացուցիչներն իրականացնեն փոխադարձ կոնսուլտացիաներ՝ իբրեւ հետաքննության բաղկացուցիչ մաս:

ԼՂՀ ԱԳՆ լրատվական-վերլուծական վարչությունը հիշեցնում է, որ ադրբեջանական կողմից մոնիտորինգն իրականացնում էին դեսպան Կասպրշիկը եւ նրա երկու դաշտային օգնականները: Հայկական կողմից մոնիտորինգ էին իրականացնում Կասպրշիկի երեք դաշտային օգնականներ: Հրաձգության պատճառով Կասպրշիկը որոշում է ընդունել դադարեցնել մոնիտորինգը:

Իլհամ Ալիեւը Վաշինգտոնում հանդիպել է փոխպետքարտուղարի հետ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի վարչապետ Իլհամ Ալիեւը Վաշինգտոնում ԱՄՆ պետքարտուղարի առաջին տեղակալ Ռիչարդ Արմիթաջի հետ քննարկել է երկկողմ համագործակցության զարգացման եւ Ղարաբաղյան կարգավորման հարցերը: Այս մասին «Ինտերֆաքս» գործակալությանը երեքշաբթի հայտնել են ԱՄՆ-ում այդ երկրի դեսպանությունից: Կրտսեր Ալիեւը գտնվում է ամերիկյան Քլիվլենդ քաղաքում, որտեղ բուժվում է իր հայրը՝ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը: Բանակցությունների մասնակիցները ընդգծել են ադրբեջանա-ամերիկյան քաղաքական եւ տնտեսական կապերի զարգացման, միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարին ուղղված համատեղ ջանքերի ակտիվացման անհրաժեշտությունը, հայտնել են դեսպանատնից: Իլհամ Ալիեւը եւ Արմիթաջը նշել են նաեւ, որ Ադրբեջանում արդար եւ թափանցիկ նախագահական ընտրությունների անցկացումը կարեւոր քայլ կդառնա հանրապետությունում ժողովրդավարության զարգացման գործում: Ադրբեջանի վարչապետը եւ Արմիթաջը գոհունակություն են հայտնել կայացած բանակցություններից: Հանդիպումից հետո Իլհամ Ալիեւը Վաշինգտոնից վերադարձել է Քլիվլենդ: Վարչապետի վերադարձը Ադրբեջան նախատեսվում է օգոստոսի 26-ին:

«Ալ Ղաիդա»-ն է ստանձնել Բաղդադի ահաբեկչության պատասխանատվությունը

ԿԱՀԻՐԵ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ալ Ղաիդա»-ի ահաբեկչական ցանցի ստորաբաժանումներից մեկը՝ «Աբու Հաֆս ալ Մասրիի բրիգադներ» կազմակերպությունը, հայտարարել է, որ ինքն է պատասխանատու Բաղդադում ՄԱԿ-ի ներկայացուցչության շենքի մոտ իրականացված ահաբեկչական գործողության համար: Ինչպես այսօր հաղորդել է «Աշ Շարկ ալ Աուսաթ» լրագիրը, խմբավորման հայտարարության մեջ, որը հանձնվել է խմբագրությանը, ասվում է, որ այդ ձեռնարկումը նպատակ ուներ ահաբեկել ԱՄՆ-ին: «ՄԱԿ-ը վերածվել է ամերիկյան պետդեպարտամենտի բաժնի», պնդում են ուղերձում:

Թուրքիայում ԱՄՆ նոր դեսպանն է անցել պաշտոնավարման

ԱՆԿԱՐԱ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անկարայում ԱՄՆ նորանշանակ դեսպան Էրիկ Էդելմանը երեկ իր հավատարմագիրն է հանձնել Թուրքիայի նախագահին:

Ըստ թուրքական «Ռադիկալի», Էդելմանը փոխարինելու է եկել պաշտոնավարությունը Թուրքիայում ավարտած Ռոբերտ Փիրսոնին: Կոլումբիա նահանգում 1952 թ-ին ծնված Էդելմանի մայրը Ստամբուլից արտագաղթած հրեա է: ԱՄՆ պետքարտուղարությունում Էդելմանը աշխատում է սկսած 1980 թ-ից: 1984-1986 թթ. ԽՍՀՄ-ում պաշտոնավարել է որպես ԱՄՆ պետքարտուղարության հատուկ խորհրդական: 1989-1990 թթ-ին գլխավորել է ԱՄՆ պետքարտուղարության Արեւելյան Եվրոպայի գծով բաժինը: 1993 թ-ից մինչեւ 2001 թ-ը եղել է Պրահայում ԱՄՆ դեսպանատան խորհրդականը: 2001-ից մինչեւ Թուրքիայում դեսպան նշանակվելը Էդելմանը եղել է ԱՄՆ նախագահի ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդի նախագահի գլխավոր օգնականի ասիստենտը եւ փոխնախագահ Դիկ Չեյնիի ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդականը:

Լուսինե Թովմասյանը՝ «Միսս Հայաստան»

17-ամյա երեւանցի (Արաբկիր համայնք) գեղեցկուհի Լուսինե Թովմասյանը երեկ ուշ գիշերին միջազգային ժյուրիի որոշմամբ ընտրվեց 2003 թվականի «Միսս Հայաստան» մրցույթի վերջին փուլ հասած 15 գեղեցկուհիների կազմից: Նա սովորում է «Ինտեռլինգուա» լեզվագիտական համալսարանում: Մարդկանց մեջ գնահատում է համեստությունն ու բարությունը: Ազատ ժամանակը սիրում է անցկացնել հետաքրքրական մարդկանց շրջանում: Սիրում է «Բեռնարդ շոու» հաղորդումը եւ ... Վահան Տերյան: Սիրում է նաեւ ճանապարհորդել եւ ծանոթանալ տարբեր ժողովուրդների մշակույթներին: Նշանաբանն է՝ «Ներիր, որպեսզի ներվես»:

Հաջորդաբար մյուս մրցանակներին արժանացան Անուշ Գրիգորյանը՝ Գորիսից (18 տարեկան), Լուսինե Սահակյանը Վանաձորից (19 տարեկան), Աննա Գրիգորյանը Երեւանից (Քանաքեռ-Զեյթուն, 20 տարեկան) եւ Էլինա Սամիկոնյանը նույնպես Երեւանից, Նոր Նորք համայնք, (18 տարեկան):

Մանրամասները՝ հաջորդիվ:

ՏԻԵԶԵՐՔ

ԱՄՆ-ի գիտնականները կյանքի նշաններ են հայտնաբերել Մարսի վրա

ԹՈՒԼՈՒԶԱ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գիտական աշխարհում սենսացիա է հարուցել ամերիկացի պրոֆեսոր Ջիլ Լեւինի այն խոստովանությունը, որ 1976 թվականին Մարսի վրա ԱՄՆ-ի «Վիկինգ» տիեզերական սարքի վայրէջքի ժամանակ այնտեղ հայտնաբերվել էին կենսաբանական կյանքի նշաններ: Ջիլ Լեւինը մասնակցել էր Օդագնացության եւ տիեզերական տարածության հետազոտման ազգային վարչության (ՆԱՍԱ) այդ ծրագրին եւ թույլտվություն էր ունեցել ծանոթանալու «Վիկինգի» թռիչքի վերաբերյալ հաշվետվություններին եւ աշխատանքների ընթացքի մասին տվյալներին:

Գիտնականի վկայությամբ, Մարսում անցկացված կենսաբանական գիտափորձերը ցույց են տվել, որ մոլորակի մակերեւույթի վրա կան գազեր, որոնք արտազատում են մանրէները: ՆԱՍԱ-ի ներկայացուցիչներն այնուհետեւ գաղտնիացրել էին «Վիկինգի» ծրագրին վերաբերող մի շարք տվյալներ, ընդամենը պնդելով, թե չեն կարող հաստատել կյանքի նշանների առկայությունը Մարսի վրա:

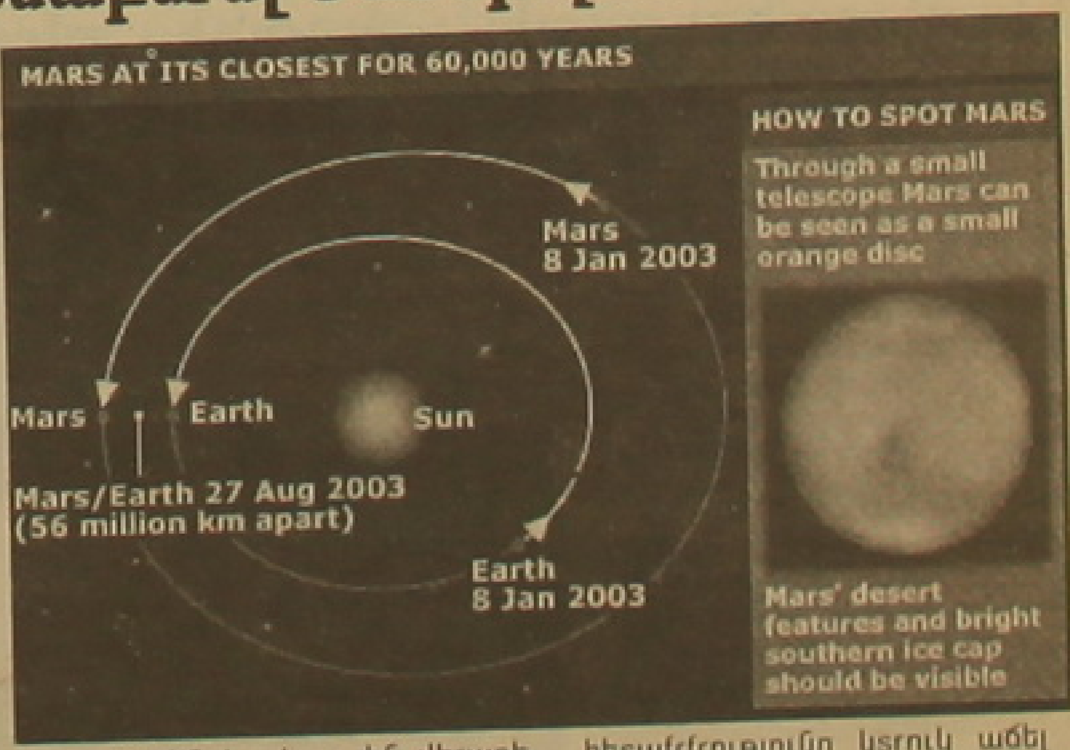

Ներկայումս Մարսի նկատմամբ հետաքրքրությունը կտրուկ աճել է նաեւ այն պատճառով, որ առաջիկա 24 ժամվա ընթացքում Երկիրը պետք է կարմիր մոլորակին մոտենա վերջին 600 դարերի ընթացքում ամենամոտ տարածության վրա:

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԼՂՀ

Թվերը՝ իրական պատկերի հայելի

ԼՂՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունն օրերս հրապարակել է 2003 թ. առաջին կիսամյակի սոցիալ-տնտեսական վիճակի տվյալները, ըստ որի հունվար-հունիս ամիսներին հանրապետության համախառն ներքին արդյունքը կազմել է 11319.6 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ 12.7 տոկոսով ավել թվաճով։

Արդյունաբերության ոլորտում թողարկվել է 4646.6 մլն դրամի արդյունաբերական արտադրանք (աճը՝ 48.8 տոկոս)։ Պետական հատվածում այս ուղղությամբ ցուցանիշը կազմում է 2002.8 մլն դրամ, ոչ պետական հատվածում՝ 2643.8 մլն դրամ։ Երկու դեպքում էլ աճն ակնհայտ է։

Արդյունաբերաարտադրական անձնակազմի միջին ցուցակային թվաքանակը 263 մարդով ավելացել եւ կազմել է 3181 մարդ։ Մեկ աշխատողի կողմից արտադրված արտադրանքի արդյունաբերական ձեռնարկություններում հունվար-հունիս ամիսներին կազմել է 1460.3 հազար դրամ (36.4 տոկոս)։

Գյուղատնտեսության բնագավառում նկատելի է բուսաբուծության համախառն արտադրանքի աճի տեմպի նվազում, որը պայմանավորված է բնակլիմայական պայմանների պատճառով բերքահավաքի աշխատանքների ուշացմամբ։ Առաջին կիսամյակում համախառն արտադրանքը փաստացի գներով, այսպիսով, կազմել է 3169.5 մլն դրամ, համադրելի գներով 12.6 տոկոսով նվազելով։

2003 թ. կատարվել է 44558.0 հեկտար մշակաբույսերի ցանք, որոնց գերակշիռ մասը կազմում է հացահատիկային եւ հատիկաընդեղենային ցանքը՝ 41802.1 հեկտար։

Հուլիսի 1-ի դրությամբ հանրապետությունում խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը տարեսկզբի նկատմամբ աճել է 20.6 տոկոսով։ Ըստ ամփոփագրի, անասնագլխաքանակի աճը հիմնականում պայմանավորված է «ԼՂՀ տարածքում դաջման եւ համարակալման միջոցով հաշվառում կազմակերպելու մասին» ԼՂՀ կառավարության անցյալ տարվա նոյեմբերին ընդունած որոշմամբ իրականացված աշխատանքներով։ Զգալիորեն աճել է նաեւ մանր եղջերավորների եւ խոզերի գլխաքանակը։ Իսկ ահա թռչունները նվազել են 8.3 տոկոսով։

Կիսամյակի տվյալներով, ԼՂՀ-ում սպանդի համար իրացվել է 1291.5 տոննա (կենդանի քաշով) անասուն եւ թռչուն, արտադրվել է 15754.2 տոննա կաթ, 8503.9 հազար հատ ձու եւ 58.8 տոննա բուրդ։ Անասնապահական բոլոր մթերքների արտադրության գծով առկա է զգալի թվաճ։

Ցուցանիշները բարձր են նաեւ շինարարության բնագավառում։ Այսպես՝ 2003 թ. առաջին կիսամյակում իրականացվել է 2851.5 մլն դրամի կապիտալ շինարարություն, ինչը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ կազմել է 129.0 տոկոս։ Շուրջ վեց անգամ աճել են օտարերկրյա ներդրողների հաշվին իրականացված աշխատանքները։ Թված է արձանագրվել նաեւ համայնքների, արտաբյուջետային եւ մարդասիրական օգնության միջոցների հաշվին իրականացված շինաշխատանքներում։

Համեմատական ժամանակահատվածում, կապի ոլորտում գործունեությունից ստացված եկամուտների ընդհանուր գումարը, փաստացի գներով (առանց ԱԱՀ), կազմել է 531.4 մլն դրամ, որից 528.2 մլն դրամը՝ միայն հիմնական գործունեությունից (աճը՝ 45.4 տոկոս)։ Հիմնական հեռախոսային ապարատների թիվը հուլիսի 1-ի դրությամբ կազմել է 15912 հատ։ Նախորդ տարվա առաջին կիսամյակի համեմատ բնակարանային հեռախոսային ապարատների թիվն ավելացել է 862-ով։ Շուրջ վեց անգամ աճել է նաեւ բջջային սարքերի թիվը՝ 3236 հատ։

2003 թ. հունվար-հունիսին հանրապետությունում մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալը կազմել է 8187.3 մլն դրամ (16.7 տոկոս աճ)։ Իսկ բնակչությանը մատուցված վճարովի ծառայությունների ծավալն աճել է 6.8 տոկոսով (1422.1 մլն դրամ)։

ԼՂՀ սպառողական գների ինդեքսը կազմել է 100.6 տոկոս։ Շուրջ 5 տոկոսով նվազել են արդյունաբերական ձեռնարկությունների թողարկած արտադրանքի գները, իսկ գյուղմթերքների իրացման գների ինդեքսը կազմել է 104.1 տոկոս։

Ամփոփագրի համաձայն, 2003 թ. առաջին կիսամյակում տնտեսության ճյուղերում զբաղվածների միջին ցուցակային թվաքանակը ավելացել է 1772 մարդով (ընդհանուր թիվը՝ 31251 մարդ)։ Նյութական արտադրության ոլորտում, մասնավորապես անտառտնտեսության, ինֆորմացիոն հաշվողական սպասարկման եւ այլ ճյուղերում նվազել է վարձու աշխատողների թիվը, իսկ ոչ նյութական արտադրության ոլորտում նվազումը տեղի է ունեցել առողջապահության, բնակարանային-կոմունալ տնտեսության եւ կենցաղսպասարկման ճյուղերում։

Կիսամյակի ընթացքում ԼՂՀ սոցապ նախարարության աշխատանքի եւ զբաղվածության բաժնում հաշվառման են կանգնել 4484 աշխատանք փնտրող քաղաքացիներ, որոնցից 3498-ին տրվել է գործազուրկի կարգավիճակ։ Նման կարգավիճակ ունեցող անձանց թիվը հանրապետությունում, համեմատական ժամանակահատվածում, 2.0 տոկոսով նվազել է։

Տնտեսությունում զբաղված մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը կազմել է 32366 դրամ կամ 11.8 տոկոս թվաճ։ Այդ աճն առավելապես գրանցվել է ինֆորմացիոն հաշվողական սպասարկման ճյուղում եւ շինարարությունում։

Բնակչության դրամական եկամուտները հունվար-հունիս ամիսներին կազմել են 11409.3 մլն դրամ, իսկ դրամական ծախսերը՝ 10417.8 մլն դրամ։ Եկամուտները գերազանցել են ծախսերին 991.5 դրամով կամ 8.7 տոկոսով։

Համախմբված բյուջեի եկամուտները նախորդ տարվա առաջին կիսամյակի համեմատ աճել են 496.8 մլն դրամով (33.7 տոկոս)։ Իսկ ահա պետական բյուջեի մուտքի ցուցանիշները, համադրական թվերով, 2.4 տոկոսով (130.8 մլն դրամ) իջել են։ Նվազել են նաեւ պետբյուջեի ծախսերը՝ 143.1 մլն դրամով կամ 3.0 տոկոսով։ Համայնքային բյուջեի եկամտային եւ ծախսային մասերի համեմատական ցուցանիշներն աչքի են ընկնում միայն դրական արդյունքով։

Ժողովրդագրության ոլորտում պատկերն այսպիսին է. հուլիսի 1-ի դրությամբ բնակչության թիվը կազմել 145.6 հազար մարդ, որը տարեսկզբի համեմատ 600 մարդով ավելի է։ Ծնունդը հանրապետությունում կազմել է 989 երեխա, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ քիչ է 23 երեխայով։ Բնակչության բնական հավելաճը, համադրելի թվերով, 8 մարդով նվազել է՝ կազմելով 357 մարդ։ Հունվար-հունիս ամիսներին հանրապետություն է եկել 625 մարդ, իսկ մեկնել է 409 մարդ (մեխանիկական հավելաճը՝ 216 մարդ)։

Նվազել է ընտանիքներում ծնված 3-րդ եւ հաջորդ երեխաների թիվը (8.8 տոկոս)։ Առաջին կիսամյակում հաշվառվել են շրջաններում բնակվող մինչեւ 18 տարեկան 7 եւ ավելի երեխա ունեցող 14 ընտանիք, որոնց համար մեկ տարվա ընթացքում պետք է կառուցվեն բնակելի տներ։

Հուլիսի 1-ի դրությամբ կենսաթոշակառուների թիվը ԼՂՀ-ում կազմել է 3635.7 մարդ, որը 561-ով քիչ է նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ։ Դրան զուգահեռ՝ 384 մարդով ավելացել է հանրապետությունում գրանցված հաշմանդամների թիվը (8899 մարդ)։ Նրանց 67.2 տոկոսը հանդիսանում են երկրորդ խմբի հաշմանդամներ։

ԼՂՀ ԱՎԾ ամփոփագիրը ներառում է նաեւ քրեածին իրավիճակի պատկերը առաջին կիսամյակի կտրվածքով, ըստ որի հանրապետությունում գրանցվել է 335 հանցագործության դեպք, որը 36-ով պակաս է նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում գրանցված հանցագործությունների քանակից։ Դրանցում մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում քրեական հանցագործությունները։ Դրանց գերակշիռ մասը անձնական ունեցվածքի հափշտակություններն են, որոնց թիվը սակայն համեմատական ժամանակահատվածում շուրջ մեկ քառորդով նվազել է։

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ՕՏԱՐ ԲԱՐՔԵՐ

Ամերիկացիները խառնվում են նաեւ հայ ընտանիքի գործերի՞ն

Ժամանակավոր ապաստանների միջոցով...

«Այն օրը, որ կիները ծեծելու սովորությունը բոլորովին վերանա մեր մեջեն, «տիկնայք փափկասունք հայոց աշխարհի» պիտի դադրին գոյություն ունենալե», իր երգիծական հոդվածներից մեկում գրել է Երվանդ Օտյանը։ Երգիծանքի այս տեսակը լիովին հասկանալի է մեզ եւ բոլորովին անհասկանալի, օրինակ, ամերիկացիներին։ Ահա թե ինչու Հայաստանը նրանց համար դարձել է կանանց փրկության գործին նվիրվելու այնպիսի «օրհասական երկիր», որ «ամերիկյան իրենց առատությամբ» Հայաստանի 6 հասարակական կազմակերպությունների, այդ թվում «Կանանց իրավունքի կենտրոնին» հատկացրել են մոտ 500 հազար ամերիկյան դոլար։ Որտեղի՞ց իմանան նրանք, որ կանանց նկատմամբ վերաբերմունքում, որքան էլ նկատելի է արեւելյան բարքերի ազդեցությունը, միեւնույն է, հայն իր ցեղային ու մշակութային առանձնահատկություններով միշտ էլ հատուկ հարգանք ու ակնածանք է ունեցել կնոջ հանդեպ։ Հասարակական կազմակերպությունները հաճախ այնպես են ուռճացնում ամենաչնչին խնդիրն անգամ, որ ամերիկացիներին մնում է սարսափահար միջամտել նույնիսկ ազգային հոգեբանությանը, բարոյականությանն առնչվող խնդիրներին։

Որքան էլ փորձենք արդարացնել դրամաշնորհային ախտով տառապող մեր հայրենակիցներին, թե նրանց շահած գումարներով մի քանի ընտանիք ոտքի է կանգնում ու լավ ապրում, միեւնույն է, անընդունելի է, երբ դա արվում է ազգային դիմագիծը կորցնելու ճանապարհով։ Հայաստանում բոլոր տեսակի բռնություններին դեմ լինելով հանդերձ, անընդունելի ենք համարում հայ ընտանիքի գործերին ամերիկյան, թե մեկ այլ կազմակերպության միջամտությունը։ Հայ մարդու համար ընտանիքը սրբություն է եղել եւ մնում է այդպիսին։ Իսկ սոցիալ-տնտեսական ծանր իրավիճակի հետ կապված դժվարություններից առաջացած խնդիրները նախընտրելի է լուծել այդ ընտանիքներին նյութական ապահովություն ստեղծելու առիթ տալով։

Բռնարարքների ենթարկվող կանանց համար ապաստաններ ստեղծողները ամենից առաջ խաթարում են հայ ընտանիքի հիմքերը, քանի որ ամուսնու ծեծից փախչող հայ կինը սովորաբար հայրական տուն է գնացել ու հետ դարձել իր արարքի համար զղջացող ամուսնու խնդրանքով։ Մասնագետների կարծիքով, ժամանակավոր ապաստաններում տեղ գտած հայ կինն այլեւս չի վերադառնա ամուսնու մոտ, քանի որ հարցի նման լուծումը խորթ է մեր մտածողությանը։

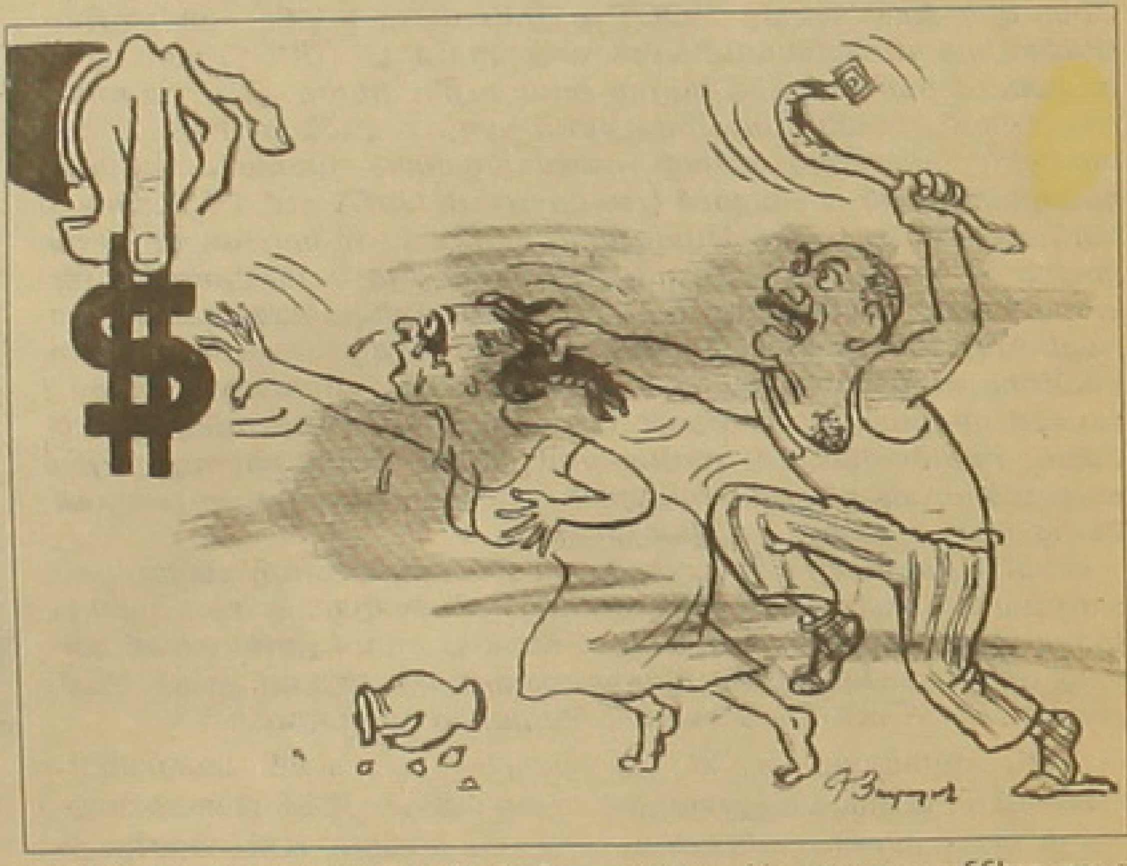

Ի դեպ, հետազոտությունները ցույց են տվել, որ Հայաստանում նման ապաստաններ կառուցելու կողմնակիցները չնչին տոկոս են կազմում, համարելով, որ դրանց գոյությունը կբարձրացնի ընտանիքների քայքայման ռիսկային աստիճանը։ Ապաստանների փոխարեն առաջարկվել է մարզերում ստեղծել վերականգնողական կենտրոններ՝ բնակչությանը անվճար իրավաբանական, բժշկական, հոգեբանական օգնություն ցույց տալու համար։ Այդուհանդերձ, ապաստաններն արդեն կան ու լուրջ սպառնալիք են ստեղծել մեր բարոյական չափանիշների խաթարման համար։ Մինչդեռ մեր իրականության մեջ ֆիզիկական ու հոգեբանական բռնություններին վերջ դնելու համար անհրաժեշտ է մշակել ազգային մշակույթից ու էթնիկ հոգեբանությունից բխող ռազմավարություն՝ բացառելով օտարերկրյա փորձագետների նման միջամտությունը։

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Վեհափառ հայրապետն ընդունեց Եվրոպայի հայկական միությունների ֆորումի նախագահ Թորոս Սաքերյանին

Օգտվելով Երեւանում գտնվելու պատեհ առիթից, Եվրոպայի հայկական միությունների ֆորումի նախագահ Թորոս Սաքերյանը մի շարք այցելություններ ու հանդիպումներ կազմակերպեց առաջիկա սեպտեմբերի 12-ին Ժնեւում կայանալիք խորհրդաժողովի վերաբերյալ։

Օգոստոսի 22-ի միջօրեին Մայր աթոռ սուրբ Էջմիածնում ԵՀՄՖ-ի նախագահին ընդունեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ Վեհափառ հայրապետը։ Թորոս Սաքերյանը, ստանալով Վեհափառ տիրոջ օրհնությունը, խնդրեց նաեւ աջակցություն Եվրոպայի հայկական համայնքների միավորման եւ համագործակցության աշխատանքներում։

ԵՀՄՖ-ի նախագահը նաեւ այցելեց Հայ ավետարանական եկեղեցու հոգեւոր հովիվ, վերապատվելի Ռընե Լեւոնյանին։ Նույն օրը երեկոյան ՍԴՀԿ-ի կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցավ հանդիպում Հայաստանի ատենապետ Ջորջ Հակոբյանի հետ։ Հիշեցնենք, որ ԵՀՄՖ-ի համագումարին մասնակցելու են նաեւ այս անգամ նոր պատվիրակներ ու կազմակերպություններ մայր հայրենիքից, Արցախից, Ջավախքից եւ սփյուռքից։

Հ. ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ
Երեւան

Արցախցի երեխաները կհանգստանան Հունաստանում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 5-20-ը ԼՂՀ զոհված ազատամարտիկների 20 երեխաներ իրենց հանգիստը կանցկացնեն Հունաստանում։ Ինչպես հայտնեցին Ստեփանակերտի քաղաքապետարանի կրթության, մշակույթի եւ սպորտի բաժնից, Հունաստանում արցախցի զոհված ազատամարտիկների երեխաներ են հանգստանում սկսած 1996 թվականից, բացառությամբ 2001 թվականի։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Որեւէ բանկի սնանկացման կամ փակման հետ կապված մի երեւույթ հաստատապես չի ընկալվի որպես համազգային նշանակության իրողություն, համենայն դեպս, նման առիթով հասարակության սերուցքը՝ մտավորականների ստվար խմբով հանդես չի գա ոչ բաց նամակով կամ որեւէ հայտարարությամբ: (Ավանդատուների խնդիրն այլ է): Վերջերս Թումանյան 17 հասցեում գտնվող շենքի վաճառքը (որտեղ 1971-ից գործում էր «Հայկական հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրությունը») մտահոգության ու տագնապի տեղիք տվեց մտավորականության շրջանակում՝ գրավելով լրատվամիջոցների ուշադրությունը: Կարծում ենք բնական է անհանգստությունը ազգային դիմագիծը պահպանող որոշակի հաստատությունների ճակատագրի եւ դրանց պահպանման հասության ամրապնդմանն ուղղված պետական քաղաքականություն էր, որից սահում էին նաեւ մշակույթը, կրթությունը, գիտությունը: Անկախությունից հետո արժեքային կտրուկ փոփոխությունների հետեւանքով, պետական հոգածությանը սովոր վերոնշյալ մշակութային, կրթական, գիտական հաստատությունները, մասնակի բացառություններով, բարձիթողի վիճակում հայտնվեցին՝ անկարող հոգալու իրենց նվազագույն ծախսերը: Աշխատավարձ վճարել չկարողանալու պայմաններում շենքերի պահպանման, վերանորոգման, սեյսմիկ անվտանգության մասին խոսելն ավելորդ է արդեն: Ինչ է մնում նրանց. «վաճառվե՞լ» այս կամ այն բիզնեսմենին, բանկիրին կամ վերածվե՞լ առեւտրային օբյեկտի: Հանրագիտարան կլինի, օպերային թատրոն կամ, ասենք, հին ձեռագրատուն, պատերի ծերողանում շենքը պահել, նույնիսկ չի իրականացնում տպագրված գրականությունը, գրքի (հատկապես հանրագիտարանային) այսօրվա սպառողական մակարդակներում, գրահրատարակչական ոլորտի հարկային քաղաքականության մեր պայմաններում, կարծում ենք, ռեալ փաստարկներ չեն: Նման հաստատություններին պետք է օգնել, ոչ թե վատ վիճակից օգտվելով, նպաստել նրանց գործունեության հետագա կասեցմանը: (Քանի որ այդպիսի պայմաններում նման հաստատությունների գիտական ներուժը կազմալուծվում է, հանգեցնում դրանց լուծարմանը): Իսկ կատարած օգնությունների մասին բարձրաձայնելն էլ մի բան չէ: Թե չէ մնում է, որ Երեւանի կենտրոնում տեղակայված մշակութային օջախներն աստիճանաբար իրենց տեղը զիջեն առեւտրային օբյեկտնե-

Իրապես ի պաշտպանություն մշակութային արժեքների

մար: **«Ազգ»** օրաթերթը վերոհիշյալ խնդրի առաջին արձագանքողներից էր՝ ելնելով մշակութային-հոգեւոր արժեքների առաջնահերթ կարեւորության ելակետային դիրքերից: Մեր հրապարակմանը հաջորդեց հանրապետության առաջադեմ մտավորականության բողոք-նամակը վերոհիշյալ երեւույթի դեմ, եւ հարցը հասարակական հնչեղություն ստացավ, ինչը ըստ «Ինեկոբանկի» որակվեց իբրեւ «կազմակերպված աղմուկ արշավանք» հանրագիտարանի կողմից (**«Ազգ»**, 22 օգոստոս):

Ըստ էության, այս արձագանքները մի երեւույթի դեմ են, որի արտաքին, մակերեսային ըմբռնումներից եթե հեռանանք եւ խորքային պատճառները դիտարկենք, կհասկանանք, թե հետեւանքները որքան աղետալի են լինելու ամենատարբեր առումներով: Իմ խորին համոզմամբ, որեւէ ժամանակ եւ որեւէ երկրում բարոյական ճգնաժամի առկայությամբ ոչ տնտեսություն եւ ոչ էլ մշակույթ չի կարող զարգանալ: Այսօր մեր հասարակության վատթարացման մասին շատ է խոսվում, իսկ պատճառներից մեկն արդյոք արժեքային համակարգի թյուր ըմբռնումը չէ՞, կամ դասական առումով այդ ըմբռնումների կտրուկ շրջադարձը: Բնավ չնսեմացնելով նյութական արժեքների կարեւորությունը մեր կյանքում, այնուամենայնիվ, վստահ եմ, որ հասարակության, առհասարակ մարդու գիտակցության մեջ կատարվող տեղաշարժերն են որոշում մեր կեցությունը:

Խորհրդային տարիներին բոլոր կարեւոր մշակութային օջախները, ստեղծագործական միությունները, հրատարակչությունները, գրադարանները, բարձրագույն կրթական հաստատությունները եւ այլն տեղակայված էին Երեւանի կենտրոնական հատվածներում եւ լավագույն կառույցներում: Պարզ է կոմունիստական վարչակարգի գաղափարախոփը թափած գրադարան կամ թանգարան: Նման գործարքների պարագայում շրջանցվում կամ առնվազն չի գիտակցվում այստեղ պահպանվող եւ ստեղծվող բուն արժեքների նշանակությունը, ընդհակառակը՝ լավ տնտղվում են շենքի տեղը, դիրքը եւ որակը: (Կարծում ենք շատ էական է տվյալ մշակութային օջախի ղեկավարության եւ աշխատակազմի սկզբունքային դիրքորոշումը նույնպես: Սակայն այդպիսի նախադեպ եղել է տարիներ առաջ՝ ի դեմս Երեւան քաղաքի պատմության թանգարանի, երբ որեւէ դեր չխաղացին աշխատակիցների եւ տնօրենի երկարատեւ պայքարն ու բողոքները):

«Հայկական հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրության» շենքի վաճառքի հետ կապված երեւույթը վտանգավոր նախադեպ է նկատվում՝ հաշվի առնելով, որ նման պայմաններում գտնվող շատ մշակութային հաստատություններ կարող են եւս արժանանալ նույն «բախտին»: Նաեւ այս մտահոգությամբ է **«Ազգն»** արծարծել հանրագիտարանի շենքի հարցը: Մեր թերթի հրապարակման առիթով հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրության հետ նախապես որեւէ համաձայնություն կամ «կազմակերպվածություն» չի եղել: Հանուն արդարության պետք է ասել, որ մեր զրույցների ժամանակ որեւէ ակնարկ չի եղել շենքում վարձակալությամբ գտնվող, հետագայում գնորդ «Ինեկոբանկի» հասցեին, վաճառքն է, որ համարվել է ոչ բարոյական, իսկ գնորդի ով լինելը համարվել է անկարեւոր: Դեռ ավելին՝ բանկի վարձակալությունից հանրագիտարանի ստացած գումարի եւ բանկի կողմից այլ օգնությունների մասին արտահայտվել են երախտագիտությամբ:

Ինչ վերաբերում է «Ինեկոբանկի» հայտարարություններին՝ հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրության անճարակության մասին, թե չի կարին, քանի որ փող ունեցողները միայն կարող են հիշյալ շենքերը դարձնել «ամուր խնամված ու գեղեցիկ»: Վաղը, մյուս օրը գրադարանը կդառնա բար, հրատարակչությունը սուպեր-մարկետ կամ կազինո, լավագույն դեպքում, ասենք, բանկ: Դե, Հայաստանում բանկերն էլ հավերժական չեն, թե շենքը հետո ում կվաճառվի, կամ ինչի կվերածվի, ո՞վ իմանա: Մի՞թե նման պայմաններում գտնվող շենքերի պահպանման եւ բարեկարգման միակ ելքը վաճառքն է: Իսկ ո՞ւր է մնում պետության վերաբերմունքը մշակույթին, կրթությանը: ԱՊՀ շատ երկրներում հստակ քաղաքականություն է մշակվել այս ուղղությամբ: Գործում են տարբեր հիմնադրամներ, (նախագահական, վարչապետական), խրախուսական զանազան մեթոդներ են իրականացվում, օրինակ, ալկոհոլ, ծխախոտ արտադրողները տարեկան որոշակի գումար են մուծում այս կամ այն հիմնադրամներին՝ մշակութային ծրագրեր իրագործելու նպատակով: Եվ վերջապես որքան էլ սուղ լինի պետբյուջեն, ցանկության դեպքում ելքեր կարելի է գտնել: Մեր աչքի առաջ մի քանի ամիսների ընթացքում **«Ազգ»** օրաթերթի խմբագրության դիմաց վեր խոյացավ «Հանրապետական» կուսակցության նոր, հսկա շենքը: Ցանկության եւ հոգատարության արդյունք չէ՞ սա, կուսակցական անդամավճարների հաշվի՞ն կառուցվեց, ինչ է: Եթե այս հետեւողական հոգատարությունը, փող հայթայթելու փութաջանությունը լինեն նաեւ ժողովրդի եւ նրա ստեղծած մշակութային արժեքների նկատմամբ, որքան կշահի Հայաստանը: Թերեւս ժամանակ է պետք, որ մեր նորօրյա իշխանավորները եւ մեծահարուստները սեփական բարեկեցության պիկին հասնելուց հետո գոնե մտածեն այս մասին: Եթե...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Այս տարի հանրապետությունում գրանցվել է թունավորման 79 դեպք

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ընթացիկ տարվա անցած յոթ ամիսներին հանրապետությունում գրանցվել է թունավորման 79 դեպք, որոնցից միայն մեկն է մահացու եղել:

Ի տարբերություն զարգացած երկրների, որտեղ թունավորումները բարձր տոկոս են կազմում մեկ տարեկանից բարձր երեխաների մահվան դեպքերում (ինչը բացատրվում է արդյունաբերության զարգացմամբ, դեղագործության մեջ ուժեղ ազդեցություն ունեցող դեղամիջոցների օգտագործմամբ), Հայաստանում, վերջին 5 տարիների տվյալներով, թունավորումների թիվը նվազել է: Այսպես, 1999թ. գրանցվել է դեղերով, թունաքիմիկատներով, սնկերով, կենցաղային նյութերով թունավորման 149 դեպք, որից 6-ը մահացու ելքով, 2000, 2001 թվականներին գրանցվել է մահացության մեկական, 2002 թվականին՝ 3 դեպք:

Հանրապետությունում 7-15 տարեկան երեխաների թունավորումների դեպքերի 40 տոկոսը բաժին է ընկնում դեղորայքային թունավորումներին: Սակայն «Հայք» մանկական տոքսիկոլոգիական կենտրոնում դեղորայքային թունավորումից մահացության դեպքեր անցած 5 տարիների ընթացքում չեն գրանցվել: Բարձր է սնկով, միջատների թույնով թունավորումների տոկոսը: Նվազել են կենցաղային նյութերով, թունաքիմիկատներով թունավորումների դեպքերը:

Կենտրոնի տոքսիկոլոգիայի բաժանմունքի վարիչ Տ. Չերքեզյանը մտահոգություն հայտնեց, թե բնակիչները կենտրոն քիչ են դիմում, իսկ հանրապետության մյուս հիվանդանոցներից հիվանդները չեն տեղափոխվում այստեղ մասնագիտական բուժում ստանալու համար: Այս մասին է վկայում նաեւ այն իրողությունը, որ մահացության դեպքերի հիմնական պատճառը առաջին օգնության ուշացած կամ սխալ լինելն է:

«Հայք» մանկական տոքսիկոլոգիական քաղաքային կենտրոնը, որ այժմ կրում է շվեդ բարերարներ Սոդերբերգների անունը, վերջիններիս օժանդակությամբ ապահովվել է հակաթույների գրեթե ողջ զինանոցով, բացառությամբ օձի հակաթույների որոշակի տեսակներից: Այստեղ մշակված են հակաթունային բուժման նորագույն մեթոդներ, տարբերաբար կատարվում է հայ եւ շվեդ բժիշկների փորձի փոխանակում:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Ինչպես է «Ջրաշխարհը» դիմավորում հյուրերին

Հարգելի խմբագիր

Ձեր ուշադրությանն եմ հանձնում Երեւանի «Ջրաշխարհ» լողավազանի «ազնիվ» վերաբերմունքը հանդեպ օտարերկրյա մեր հայրենակիցների, որոնք եկել են Հայաստան նախ՝ տեսնելու Համահայկական խաղերի փառահեղ բացումը, ապա վայելելու հայրենի երկրի տեսարժան վայրերը: Մեր բարեկամ, պարսկահայ Վարդգես Խաչիկյանը «Ջրաշխարհի» մուտքի մոտ արժանացել է «ամենաբարձր նվերի». «Ջրաշխարհի» պատասխանատուներից երկուսը, առանց հիմնավոր պատճառի, դաժանաբար ծեծի են ենթարկել եւ ջարդել ձեռքը: Միքայելյանի անվան հիվանդանոցի բժիշկների վկայությամբ, ձեռքն ավելի քան 50 օր պետք է մնա գիպսի մեջ: Ինչո՞վ բացատրել մեր հայրենակիցների նման վերաբերմունքը հյուրերի նկատմամբ: Չէ՞ որ հայրենաբնակ մեր ժողովուրդն իր օրինակելի կեցվածքով պիտի հյուրընկալի դրսից եկած մեր հայրենակիցներին, այլ ոչ թե զզվելի վերաբերմունքով նրանց հեռացնի եւ հիասթափեցնի մեր հայրենիքից: Բնական է, որ նրանց վերադարձն իրենց հոգու խորքում կմնա որպես ոչ հաճելի դրվագ:

Հարգանոք՝

Նախասակ «Եղիա Քեշիշյան» թանգարանի տնօրենություն Էջմիածին

Հ. Գ. Դեպքը պատահել է 2003 թ. օգոստոսի 19-ին:

«Միսս Հայաստան-2003»

«Միսս Հայաստան-2003» միջոցառմանը մասնակցելու հայտ են ներկայացրել 100-ը, որոնցից վերջնական փուլ են դուրս եկել 15-ը: Ինչպես տեղեկացրեց «Միսս Հայաստան ազգային գործակալություն» հասարակական կազմակերպության նախագահ Կարեն Արիստակեսյանն իր հրավիրած ասուլիսում, «...հաշվի են առնված միջազգային չափանիշները՝ 90, 60, 90, սակայն Հայաստանի մարզերից եւ Արցախից մասնակիցների համար եղել են որոշ զիջումներ»: Մրցույթին մասնակցում են 7 մարզերի գեղեցկուհիներ: Միայն Տավուշի, Արարատի, Գեղարքունիքի եւ Արագածոտնի մարզերը որեւէ ներկայացուցիչ չեն հայտագրել: Շուրջ 2 ամիս ամենօրյա լուրջ ու դժվարին աշխատանքներ են տարվում 15 աղջիկների հետ, որոնք արդեն պատրաստ են իրենց առաջին բեմելին:

Մրցույթն արդար եւ անկողմնակալ դատելու համար նախաձեռնողները հրավիրել են միջազգային մասնագետների, որոնց թվում է մեր գեղեցկուհի Գոհար Հարությունյանը:

Իսկ պրն Արիստակեսյանը նշեց, որ կանանց մեջ ինքը գնահատում է ոչ միայն արտաքին գեղեցկությունը, այլեւ կարեւորում է հոգու ներդաշնակությունը:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ավիափոխադրումների որակը խոչընդոտում է Հայաստանում զբոսաշրջության զարգացմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ավիափոխադրումների վիճակին ու «Զվարթնոց» օդանավակայանում մատուցվող ծառայությունների որակին առընչվող հարցերն են քննարկվել ՀՀ Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության եւ հանրապետության տուրիզմի ոլորտում ներգրավված սուբյեկտների ներկայացուցիչների օգոստոսի 26-ի հանդիպմանը: Քննարկվել են նաեւ նշված ծառայությունների որակի բարելավման հնարավորությունները: Ըստ քննարկմանը մասնակցած տուրօպերատորների, ավիափոխադրումների եւ օդանավակայանում մատուցվող ծառայությունների ցածր որակը Հայաստանում զբոսաշրջության ոլորտի զարգացման հիմնական խոչընդոտներից է: Նշվեց, որ դրանց հաղթահարման նպատակով բազմիցս կազմակերպված քննարկումները առայսօր մնացել են անարդյունք: «Զվարթնոց» օդանավակայանում ծառայությունների որակը չի բարելավվել նույնիսկ այն արգենտինահայ հայտնի գործարար Է. Էռնեկյանին հավատարմագրային կառավարման հանձնելուց հետո:

Հայաստանի ԲԷՑ-երի կառավարման համար օպերատոր չի ներգրավվի

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ կառավարությունը Համաշխարհային (ՀԲ) բանկին ներկայացրել է հիմնավորում, ըստ որի Հայաստանի ցանցերի սեփականատեր «Միդլենդ Ռեսուրսըզ Հոլդինգ» ընկերությունը ի վիճակի է ցանցերի կառավարումն իրականացնել առանց մասնավոր օպերատորի: Ինչպես հայտնեց ՀԲ Երեւանի գրասենյակի արտաքին կապերի պատասխանատու Վիգեն Սարգսյանը, բանկը այդ հիմնավորումն ընդունել է ի գիտություն: Նշենք, որ ՀԲ-ի պահանջով անցյալ տարի «Միդլենդ Ռեսուրսըզը» ցանցերի տեխնիկական կառավարման համար մրցույթ էր հայտարարել: Հաղթող էր ճանաչվել Հարավկորեական «Դեյվու էնջինիրինգ» ընկերությունը, որն արդեն անցկացրել է ցանցերի տեխնիկական վիճակի ուսումնասիրություն:

Գործարար տեղեկագիր Հայաստանի մասին

HSBC բանկ Հայաստան ՓԲԸ-ը հրատարակել է «Հայաստանի գործարար տեղեկագիրը», որը բանկի գործարար ժողովածուի տեղեկագրերից մեկն է: Այս հրատարակության մեջ ներկայացված է տնտեսական հիմնական փաստերի ու ցուցանիշների տեսությունը՝ նախատեսված ինչպես գործարարների, այնպես էլ այցելուների համար: Ներկայացնելով տեղեկագրի այս՝ երկրորդ հրատարակությունը, HSBC բանկ Հայաստան ՓԲԸ-ի գործադիր տնօրեն Չարլզ Գրեգորին հույս է հայտնել, որ այն կնպաստի Հայաստանում օտարերկրյա ներդրումների ավելացմանը:

Երեւանի երեք հոգեբուժարաններում գրանցված է շուրջ 10.000 հիվանդ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ առողջապահության նախարարությանն առընթեր Երեւանի 3 հոգեբուժարաններում (քաղաքային նյարդահոգեբուժական դիսպանսեր, Նորքի հոգեկան առողջության հանրապետական կենտրոն եւ Նուբարաշենի հանրապետական հոգեբուժական հիվանդանոց) օգոստոսի 20-ի դրությամբ գրանցված է շուրջ 10.000 հիվանդ: Ըստ նյարդահոգեբուժական դիսպանսերի տնօրեն Նորայր Դարբինյանի, 2002 թ-ի առաջին յոթ ամսում միայն իրենց դիսպանսերը ընդունել է 561, իսկ այս տարվա նույն ամիսներին՝ 577 հիվանդի: Եղել են նաեւ ընդունման հայտեր (համապատասխանաբար՝ 207 եւ 210), որոնք սակայն չեն ներկայացել: Ըստ Ն. Դարբինյանի, ամենաբարձր ցուցանիշը գրանցված է շիզոֆրենիայով, այժմ դիսպանսերում բուժվում է այդպիսի 600 հիվանդ:

Առաջիկա օրերին ջերմաստիճանը 2-3 աստիճանով կնվազի

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ներկայումս Հայաստանի տարածքում նորմային մոտ ջերմաստիճան է, օգոստոսի 27-28-ը առանձին շրջաններում սպասվում են տեղումներ, ամպրոպ, կդիտվի քամու ուժգնացում: Այդ օրերին օդի ջերմաստիճանը 2-3 աստիճանով կնվազի: Ինչպես հայտնեցին «Հայհիդրոմետ» վարչության օդերեւութաբանական կանխատեսումների բաժնից, օգոստոսի 29-30-ը սպասվում է առավելապես առանց տեղումների եղանակ, իսկ ջերմաստիճանը մի փոքր կբարձրանա: Այս օրերին Արարատյան դաշտավայրում առավելագույն ջերմաստիճանը կլինի 33 աստիճան, նվազագույնը՝ 15, լեռնային շրջաններում համապատասխանաբար 26 եւ 10 աստիճան:

Հոբելյան

Ազնիվ աշխատանքով ապրած եւ 85-ի հասած ամեն անհատ արդեն մեծարման արժանի մարդ է: Իսկ ինչ վերաբերում է Ալեքսան Կիրակոսյանի նման կենսագրություն ունեցողներին, ապա նրանց ծննդյան հոբելյանական մեծարումը ոչ միայն անհիշելի ժամանակներում, այլ ընդամենը տարիներ առաջ էր, որ մեծական-կուսակցականորեն եւ հանդիսավորությամբ էր կազմակերպվում:

-Իսկ հիմա ինչու՞ այդ չի արվում,- խորամանկորեն կարող է ինձ հարցնել իմ ոչ միամիտ ընթերցողը - ի՞նչ է՝ տեսություն չկա, թե՞ կուսակցություններն են քիչ:

Այդ հարցնողը, սակայն, ինձանից էլ, ծեզանից էլ լավ գիտի, որ պետու տեսություն կա, բայց, ինչպես ասում են, դեռեւս կայացած չէ: Գիտի նաեւ, որ այդ չկայացած տեսությունը արդեն կայացած բազում նախարարություններ ունի, որոնք պատրաստ են տնօրինելու այդպիսի կարեւոր միջոցառումները:

Բայց հարցնողն էլ, մենք էլ լավ գիտենք, որ այդ նախարարությունները դեռեւս բաժանման ու միացման գործընթացում են. իսկ նախարարներն էլ Կիրակոսյանի նմաններին դեռ հոբելյաններ էլ կազմակերպելու:

Սակայն, իմ եւ, մանավանդ, Կիրակոսյանի հոգսը հոբելյաններ կազմակերպելը եւ մեծարման ցույցեր անելը չէ: Մեր ցանկությունն ու Կիրակոսյանի այսօրվա պահանջը՝ անտեր թողնված ժողովրդին գործով (եւ ոչ թե խոստումներով) տեր կանգնող մի քանի կուսակցության եւ նրա շահերին ծառայող ընդդիմության ծեւավորելը պետք է լիներ:

Ո՛չ, ո՛չ, բայց Ալեքսան Կիրակոսյանը արդեն ծեւավորված ընդդիմություն է ե՛ւ այդ անքիվ կուսակցությունների, ե՛ւ պետական վարչակազմի հանդեպ:

***

Կուսակցությունների հետ իր դիրքորոշումը պարզաբանած մեր հոբելյարը վերջին հրապարակումներում փորձում է հստակեցնել իր պետական նախկին գործի դիրքորոշումը՝ նաեւ Հայաստանի անկախ պետության եւ նրա վարչակազմի նկատմամբ. չէ՞ որ այս ծակասում էլ Կիրակոսյանը շատ տեսանելի կենսափորձ ու դեռեւս չիրականացված ծրագրեր ունի:

Սակայն պարզվում է, որ Հայաստանի երրորդ հանրապետության նախաֆը, բայց արդյունքում ապրեց մեծ հիասթափություն ականատես դառնալով այդքան դժվարությամբ, մեծագույն զոհերով ստեղծված արժեքների ոչնչացմանը, կասարված գործի ուրացմանը: Ամեն սերունդ իր անցած ճանապարհով է հաստատում կյանքի մեծ խորհուրդը, եւ ես հավակնություն չունեմ որեւէ կերպ առանձնացնել կամ կարեւորել իմ սերնդի անցած ուղին» (էջ 3):

***

Իր կենսագրությունը Ալեքսան Կիրակոսյանը սկսում է իր համար ամենաբանաստեղծ Համո Սահյանի՝ 20-րդ դարը փիլիսոփայորեն բնութագրող հետեւյալ տողերով.

Ես աշխարհ եկա,
երբ հին աստվածներ արդեն չկային
Եվ աստվածություն չկար աշխարհում:

Ալեքսան Կիրակոսյանը ծնվել է այդ «անաստվածության» դարում, 1918 թ. օգոստոսի 18-ին, թուրքերի առաջին արշավանքի ժամանակ, Շիրակի գավառի Այգաբաց գյուղում:

Երկու տարեկանում կորցրել է մորը: «1920 թ սեպտեմբերին Կարաբեքիրի հրոսակները գնդակահարել են նրան, ես նրա գրկում եմ եղել՝ արյունոտ բարուրում», դառնությամբ պատմում է Կիրակոսյանը: Վարվառա մորից զրկված մանկանը մայրություն է անում երկրորդ մայրը: Անհնար է անարգունք կարդալ նրա հուշագրության շատ ու շատ տողեր, ինչպես եւ հետեւյալները. « Ես էլ, իմ շատ սերնդակիցների պես մանկություն չունեցող մարդկանցից եմ: Սակայն իմ կորված մանկության ցավն ու դառնությունը կարողացավ սփոփել երկրորդ մայրս՝ Սաթենիկը, իր սիրով ու գորովանքով» (էջ 3):

Արմատներով Վերին Բասենից են, որտեղից գաղթել են 1818 թվականին:

Ալեքսան Կիրակոսյանը նաեւ շատերից պես հայրապաշտ բնավորություն է: «Հայրս՝ Սաքեւոս Կիրակոսյանը, ծանր ճակատագրի տեր մարդ էր,- գրում է նա: -Ամեն անգամ նրան հիշելիս կարոտը խեղդում է ինձ: Հայրս էր, ընկերս, խորհրդատուս, գրագետ չէր, բայց իմաստուն մարդ էր, հումորի անսպառ պաշարի տեր» (էջ 3):

Եվ այդ արհեստավոր, բարի մարդը, այն ժամանակներում Հայաստանում մոլեգնող համաճարակից մեկ օրում երեք զավակներ կորցրած լինելով, մի քանի օրում սպիտակել է: Հեստագա տարիներին՝ Ալեքսանին հիվանդագին սիրող հայրը, իր զերդաստանին պահել է՝ նախ Լենինականում, ապա Թիֆլիսում, իր բանեցրած արհեստի արդար քրտինքով:

Ալեքսան Կիրակոսյանը 1926 թվականին ընդունվել է Այգաբացի գյուղական դպրոցը, ապա շարունակել է սովորել ու 36-ին ավարտել Լենինականի մանկավարժական տեխնիկումը, որը, ըստ հավաստման, բացառիկ դեր է խաղացել նրա հետագա կյանքում: Այդ մասին նա գրում է.

«Ինչի որ կարողացել եմ հասնել հետագայում, մեծապես պարտական եմ իմ ուսուցիչներին: Նրանց մեծ մասը կրթություն էր ստացել Գերմանիայի, Ռուսաստանի, Իտալիայի համալսարաններում: Ասես Վերածննդի դարաշրջանի մարդիկ լինեին՝ համապարփակ գիտելիքներով, իրենց գործին անսահման նվիրումով» (էջ 10):

***

Ալեքսան Կիրակոսյանի աշխատանքային կենսագրությունը սկսվում է 1936-ից՝ ուսուցչությամբ: Երկու տարի Հարթագյուղում դասավանդել է հայոց լեզու եւ գրականություն, ինչպես նաեւ՝ պատմություն առարկաներ, այնուհետեւ նշանակվել է Սպիտակի շրջանի Գոգարան գյուղի դպրոցի տնօրեն: Մանկավարժական աշխատանքին զուգահեռ սովորել է Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետում: 1939 թվին Ֆիննական պատերազմով ընդհատվել են նրա եւ մանկավարժական աշխատանքը, եւ բուհական ուսումնառությունը:

Դեռեւս 1936-ին ամուսնացել է իր արդեն ուսուցչուհի դարձած դպրոցական ընկերուհու հետ: Բնության եւ Աստծու բարի կամոք տիկին Վիկտորիան Կիրակոսյաններին պարգեւել է երեք տղա (Հայկ, Աշոտ, Գագիկ) եւ երեք աղջիկ (Սիրանուշ, Տաթեւիկ, Ժենյա):

Հանճարեղ Թումանյանի ծայնին միշտ ունկնդիր Կիրակոսյանը, որպես ընտանիքի հայր, նրա՝ հայրենիքին չորս տղա, չորս աղջիկ պարգեւած լինելու իրողությունում իր ընտանիքի պակասը լրացնում է՝ թոռների եւ ծոռների հավելումով: Նա իր փեսաներին ու հարսներին անվանապես թվարկելուց հետո, կարծես, հպարտությամբ ավելացնում է՝ «Ունեմ տասը թոռ, վեց ծոռ: Սպասում ենք նոր համալրման» (էջ 17):

***

Ալեքսան Կիրակոսյանը բազմանդամ ընտանիքի նահապետ է: Նա, որպես խելական պետական գործիչ, պետության հիմքերի ամրությունը, հասարակական համաչափած այս անգործության մեջ մարդու «անբան» չդառնալու միակ փրկությունը տեսնում է հայ ընտանիքի ամրության եւ բարօրության մեջ: Եվ այս խնդրում էլ Կիրակոսյանը տեսական քաղցչություն չէ, որ անում է. նա այդ տեսությունը իրականացնող է: Գնացեք եւ կտեսնեք, որ նրա բազմանդամ գերդաստանում (մեծ թե փոքր) , առանց «բան ու գործի» մարդ չկա:

Ալեքսան Կիրակոսյանի աշխատանքային գործունեության երկրորդ փուլը պատերազմական ժամանակների նրա զինվորական ծառայության շրջանն է: Այն սկսվում է 1939 թ. Ֆիննական ներում ովքե՞ր են եղել նրա աշխատանքային ղեկավարները, գործընկերներն ու շատ ու շատ՝ իրենց գործով ու վաստակով անմահացած հայորդիները, որոնց անունների թվարկումն այս դեպքում անհնար է, կարող եք իմանալ դարձյալ «Մայրամուտի շեմին» գրքից:

Կիրակոսյան գործիչը անկախացած Հայաստանի պետական թե կուսակցական առաջնորդներին նախանձելու ոչինչ չունի: Նախանձը փոքրոգիների բնավորություն է:

Բայց համազգային գործիչը անտարբեր չի կարող դառնալ ոչ մի տարիքում: Չերջանցելով այսօրվա պետական-կառավարական ղեկավարության առջեւ ծառացած արտաքին եւ ներքին օբյեկտիվ դժվարությունները՝ շրջափակում, պատերազմ վերսկսելու փորձեր, արտաքին ծրագրավորված սադրանքներ, ներքին երկպառակություն եւ անջատողականություն, Կիրակոսյանը իր գրավոր թե բանավոր խոսքում, մասնավորապես, ցավով է արձանագրում անկախ ու ինքնիշխան Հայաստանում ծայր առած հայաթափության կործանարար երեւույթը: Իր ժամանակին ներգաղթ կազմակերպած, սրա դժվարություն-

Ալեքսան Կիրակոսյանը՝ 85 տարեկան

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

Ազգային ժողովից նախարարություն, նախարարությունից Ազգային ժողով՝ վազվզուքի մեջ են, եւ վայ նրան, ով հապաղեց: Ուշացածը կորած է (իհարկե, ոչ ժողովրդի, այլ՝ իր պաշտոնի ու գրպանի համար):

- Իսկ ո՞ւր է Ալեքսան Կիրակոսյանի կոմունիստական կուսակցությունը, որին անձնվիրաբար ծառայել է նա՝ իր երկարամյա կուսակցական գործունեությամբ,- կարող է հարցնել Կիրակոսյանի կենսագրությունը լավ իմացողներից մեկը:

- Այս հարցն էլ հոբելյանի առիթով քննարկվող հարց չէ,- կասի ինքը՝ Կիրակոսյանը,- չէ որ ես այդ մասին մի ամբողջ գիրք եմ գրել:

Կուսակցություն եւ կուսակցականություն, տեսություն եւ տեսականություն հարցադրումները Կիրակոսյանի կենսագրության, ասել է թե՝ աշխատանքային ողջ գործունեության անբաժան ուղեկիցներն են:

Կուսակցականությունը 20-րդ դարում ապրած ամեն մի հայաստանցու, այլեւ՝ ամեն մի հայի, այսօրվա բարդույթն է: Այլ է, սակայն, Կիրակոսյանի պատգամն այն ինչ կապ ունի ՀԿԿ-ի վերջին տասնամյակի անփառունակ գործունեության, նրա տրոհվելու եւ վերջին ընտրություններում նույնիսկ պատգամավոր տալու ծայներ չհավաքելու, եւ, այդպիսով, Ազգային ժողովում ծայն չունենալու անարդարացի իրողության հետ:

Կուսակցականությունը Կիրակոսյանի համար միայն ազգին ծառայելու, ազգային հարցերը լուծելու միջոց է: Ըստ նրա՝ կուսակցությունն է ազգին ծառայում եւ ոչ թե ազգը՝ կուսակցությանը:

«Դասական առումով Հայաստանում կուսակցություններ չկան,- գրում է նա:- Մի քանի տասնյակի հասնող կուսակցություններն ու հասարակական կազմակերպություններ հիմնականում նեղ, խմբակային շահեր են հետապնդում եւ հաղափական լուրջ ուժ չեն ներկայացնում» (Ալեքսան Կիրակոսյան «Մայրամուտի շեմին. հուշեր եւ մտորումներ», Երեւան, 2002, էջ 207):

«Բազմաթիվ, ամենօրյա նման ինքն իրեն տրոհվող, կորպորատիվ շահեր հետապնդող կուսակցությունների եւ հասարակությունների առանձնացումը, որոնք անհետք հանդես են գալիս ժողովրդի անունից, կարող են անաստելի վնաս հասցնել երկրին եւ վտանգի տակ դնել դեռեւս չամրապնդված պետության անկախությունը: Քաղաքակիրթ ծեւով 4-5 կուսակցությունների ծեւավորումը ծայրահեղ անհրաժեշտություն է եւ իրական ընդդիմության ստեղծման իրական պայման: Ժողովրդի ֆիզիկական գոյությունը եւ ապահովությունը վեր է կուսակցական շահերից» (էջ 118):

Սա դեռեւս բոլորը չէ. ցավով կոմունիստական գաղափարախոսությանը՝ Կիրակոսյանը գրում է. « Կոմունիստական գաղափարախոսությունը անցել ու գնացել է: Նրանից պետք է արժանապատվորեն բաժանվել »:

Այս ամենը լսելուց հետո այսօրվա էլ ո՞ր «խելոք» կուսակցությունը պիտի պարտավորվեր կամ մտահոգվեր՝ գահի եւ նրա կառավարության հոգսերով տարված Ալեքսան Կիրակոսյանը տեսության ու տեսական վարչակարգի՝ սնկի պես աճող կուսակցությունների չդադարող առճակատումներում բնավ էլ նախագահի ու նրա կառավարության դաշնակիցը չէ:

Կասեք բայց ինչո՞ւ: Կպատասխանեմ՝ որովհետեւ խորհրդային-համայնավարական տնտեսակարգից ժամանակակից շուկայական հարաբերություններին անցնելիս՝ ժողովրդին քաղցի մատնելու եւ նրա քրտինքով ստեղծված հարստությունը «ալան-թալանի» ենթարկելու՝ այս ստեղծված իրավիճակը նա չի հանդուրժում:

Բացի այս, նա՝ «Հայ ժողովրդի պատմություն» եւ «Հայոց լեզու եւ գրականություն» առարկաների երեկվա ուսուցիչը, շատ լավ գիտի, որ Հայաստանի Հանրապետության այսօրվա նախագահը ամեն հայի մտածելակերպում դեռեւս մեր երեկվա հայերեն բառով ու բանաստեղծությամբ փառաբանվող մեր երեկվա թագավոր արքան է: Իսկ թագավորի իշխանությունը ամեն թողտվություն չէ, որ հանդուրժում է: Չէ՞ որ նա շարունակում է մնալ նաեւ որպես բռնություն իրականացնող համակարգ: Կիրակոսյանը հիմա իր մտքում արտասանում է Թումանյանի՝ իմաստուն ծերունու՝ դեռեւս մանկուց անգիր արած հետեւյալ տողերը.

Էլ ի՞նչ թագավոր,
Որ կռիվ չանի,
Երկիր չավերի,
Մարդ չկոտորի:

Այսպես, ուրեմն. այսօր Կիրակոսյանն ու նրա նմանները ընդդիմություն են՝ ե՛ւ կուսակցությունների, ե՛ւ նախագահական վարչակարգի հանդեպ: Հետեւաբար, վերջինս նույնպես նրանց հոբելյանական արարողակարգի հոգսերից իրեն ազատ համարելու իրավունք ունի:

Այսքան երկարացրի, որպեսզի ասեմ, թե Ալեքսան Կիրակոսյանն ինքը ոչ հեռու անցյալում պետական-կուսակցական համբավավոր ղեկավար, ուստի եւ դիմություն էր, իսկ ինձ նման մի քանի համալսարանականներս նրա ընդդիմությունն էինք: Այդուամենայնիվ, խղճի մտոք պիտի ասեմ, որ այն ժամանակներում մի կերպ հանդուրժվող այդ ընդդիմության հովանավոր - պաշտպանը էլի Կիրակոսյանն էր: Բայց թե՛ նա, թե՛ մենք ընդդիմադիրներս, լավ գիտեինք, որ ընդդիմությունն էլ օրենքից դուրս ու ամբողջ զուրկ չպիտի լինի:

Սրանում համոզվելու համար նորից կարդանք «Մայրամուտի շեմին» գիրքը, որը **«Ազգ»** օրաթերթը իրավացիորեն բնութագրում է «որպես համազգային միաբանության շեփոր»:

Իր այդ գրքի «Մուտք» վերնագրված առաջաբանում նա գրում է.

«Ես Հայաստանի երեք հանրապետությունների ժամանակակիցն եմ եւ պատկանում եմ քառասնական թվականների այն սերնդին, որը աշխարհ եկավ 20-րդ դարի սկզբի նզովյալ տարիներին եւ անցավ դժվարին, տառապալից եւ, հիրավի, հերոսական ճանապարհ, ընքոշխնեց մարտական փառքի եւ ստեղծագործ աշխատանքի բերկրանքը, բայց արդյունքում ապրեց մեծ հիասթափություն...»

պատերազմով եւ տեւում է մինչեւ 1946 թ. սեպտեմբեր՝ ներառելով Հայրենական պատերազմի բոլոր տարիները:

Խարկովում ավարտել է ռազմական բարձրագույն դպրոց, եղել է օդադեսանտային էսկադրիլիայի ավագ քաղղեկ, նույն զորամասի վաշտի, վերջում՝ գումարտակի մարտական հրամանատար:

Երեք անգամ վիրավորվել է: Տեսել է դաժան պատերազմի բոլոր արհավիրքները, կրել պարտությունների ու մարտական ընկերների կորուստի դառնությունը. միաժամանակ նրա սիրտը հպարտությամբ է լցվել տարած հաղթանակների ու ստացած մարտական պարգեւների համար:

***

Վերադառնալով խաղաղ աշխատանքի՝ Ալեքսան Կիրակոսյանն սկսում է համառ ու անձնվեր գործունեությամբ անշեղ վեր բարձրանալ կուսակցական եւ պետական աշխատանքի սանդուղքներով:

Նախ շարունակել է սովորել եւ ստացել է մանկավարժ-բանասերի, ապա կուսակցական աշխատողի բարձրագույն կրթության ավարտագրեր:

Վարել է կուսակցական-ընտրովի եւ կառավարական-նշանակովի ղեկավար պաշտոններ: Եղել է Խորհրդային Հայաստանի մի քանի շրջաններ կուսշրջկոմի առաջին քարտուղար, ՀԿԿ կենտկոմի բաժնի վարիչ, մի քանի նախարարությունների նախարար, Նախարարների խորհրդի առաջին տեղակալ:

Այս բոլոր պատասխանատու պաշտոններում Կիրակոսյանը նախապես եղել է ուսումնասիրող, սովորող եւ ապա նոր՝ միայն սովորեցնող ու խստապահանջ հրամայող: Տեսությունը սովորել է իր անհատի ընթերցասիրությամբ, գործնականը՝ Հայաստանի Հանրապետության եւ, մանավանդ, Խորհրդային Միության պետական քաղաքական առաջին մեծության պաշտոնյաների հետ ունեցած շփումներով եւ համագործակցությամբ: Այս ընդունակությունների շնորհիվ է, որ նա դարձել է խելական քաղաքական գործիչ:

Ոչ միայն Խորհրդային Միության, այլեւ հաճախ համաշխարհային քաղաքական գործիչներին ունկնդիր քաղաքագետ Կիրակոսյանից շատ բան ունեն սովորելու վերջերս պաշտոնի համար շարունակ պոռոտախոսող «որոշ դիպլոմավոր պալիտոլոգները»:

***

Մեծ է մեր հոբելյարի վաստակը՝ թե՛ Հայաստանի եւ թե՛ Սփյուռքի համար, մանավանդ նրա՝ Նախարարների խորհրդի առաջին տեղակալի պաշտոնում աշխատած տարիներին:

Այդ ժամանակահատվածում Հայաստանում չի կատարվել համապետական նշանակության որեւէ գործ, որին իր նախածեռնող, ակտիվ մասնակցությունը ցուցաբերած չլինի Կիրակոսյանը՝ ի պաշտոնե, թե քաղաքացիորեն: Եվ այդ ամենը երկրի քաղաքականության, տնտեսության, գիտության, արվեստների ու ողջ մշակույթի ասպարեզներում, իսկ թե այդ լայն ու ընդգրկուն ասպարեզներն դրը հաղթահարած եւ առանձին ծախողումների դառը հուշերը չմոռացած պաշտոնյան չի կարողանում հաշտվել արտագաղթ կոչված մտքի հետ, երբ տեսնում է, որ դրա հետեւանքով դպրոցը մնում է առանց աշակերտի, դպրոցներ են փակվում կամ միացվում, վտանգվում է դպրոցական եւ բուհական նախկինում մեծամեծ նվաճումների հասած ուսումնական գործը:

***

Քսաներորդ դարը, ինչպես մարդու, այնպես էլ երկրագնդի համար, որքան հրաշագործ արարումների, նույնքան էլ մարդասպան ու երկրակործան դար եղավ: Այսուամենայնիվ, իրեն եւ բնությունը կործանել սկսած մարդը դեռ լավատեսությունը չի կորցրել: Լավատես է նաեւ Ալեքսան Կիրակոսյանը: Ուստի, պատահական չէ, որ իր գրքում Թումանյանի «Բերանն արնոտ մարդակերը էն անբան» քառյակը բերելուց հետո նաեւ մեջ է բերում իմաստուն բանաստեղծի՝ լավատեսությամբ լի հետեւյալ տողերը.

Ու պիտի գա հանուր կյանքի
արշալույսը վառ հագած,
Պիտի գովեն ի՛ր նոր կյանքը,
Նոր երգերով, նոր խոսքով,
Իմ նոր հայրենիք,
Հզոր հայրենիք:

***

Կիրակոսյանի անցյալի եւ ներկայի ստեղծագործ աշխատանքին ականատես, նրա այսօրվա աշխատաժամերի կանոնակարգին ծանոթ, եւ, մանավանդ, նրա ֆիզիկական առույգ կեցվածքը տեսնող մարդը ինչպե՞ս պիտի համարձակվեր նրան «ծերունազարդ» մակդիրով բնութագրել:

Պատերազմական տարիներին օդաչուների հետ երկինքներում սավառնած եւ անկարգելով (պարաշյուտով) քաջաբար թռիչքներ կատարած մեր ավագ ընկերոջ համար հոգու արիությունն ու ֆիզիկական աշխուժությունը դարձել են հոգեբանություն: Նա դեռ շատ ու շատ աշխատանքային ծրագրեր ունի իրագործելու: Իսկ մենք ականատես ենք լինելու «Մայրամուտի շեմին» գրքի պարգեւատրությունների արարողություններին եւ Հայաստանում, եւ Սփյուռքում:

Ալեքսան Կիրակոսյանի կյանքն ու արգասավոր գործունեությունը շարունակվում են, եւ Աստծո օրհնությամբ նրա կյանքի տեւողությունը, մարդու համար անհիշելի ժամանակների պես կրկին դարերով պիտի հաշվվի: Այդ է հավաստում ինքը՝ Կիրակոսյանը, երբ ճակատի մաքուր քրտինքը սրբելով, ջահել օրերի հավակնությամբ, որպես իր շարունակվող կյանքի բանաստեղծական վերջաբան, մեջ է բերում Համո Սահյանի հետեւյալ բանաստեղծությունը:

Մայրամուտն, ավաղ, մոտ է բարեկամ.
Քո գլխի վերեւ ծածանվող ամպի
բավշյա սպերում:
Սրբիր ճակատիդ քրտինքը մաքուր
Եվ նորից գնա,
Որ դիմավորես մայրամուտը քո
Լեռան գագաթին.
Լեռան գագաթին օրն ուշ է մթնում:

«Ավստրալահայերը զբաղվում են հիմնականում մշակութային գործունեությամբ»

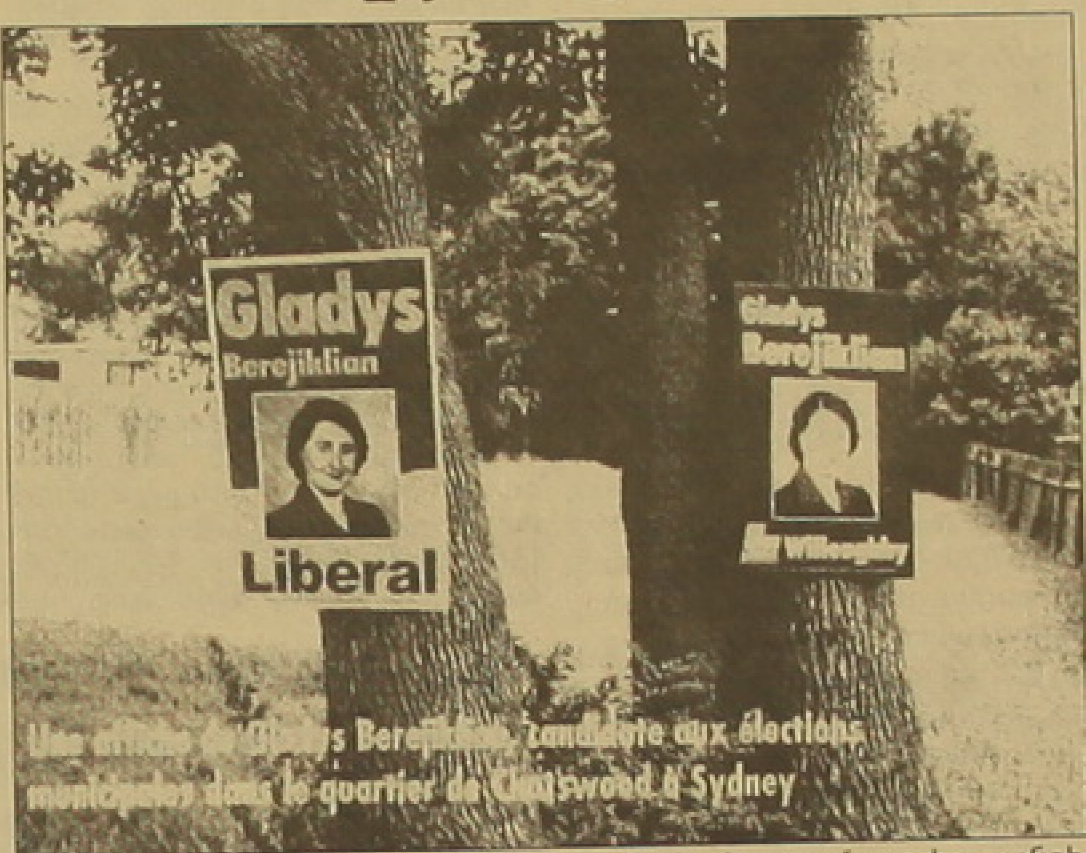

Ֆրանսիայում լույս տեսնող «Նուվել դ'Արմենի» ամսագիրն իր վերջին համարում մի նյութ է զետեղել Ավստրալիայի հայ համայնքի մասին: Մոտ կեսդարյա պատմություն ունեցող հայ համայնքը կենգուրուի հայրենիքում հիմնականում կենտրոնացել է Սիդնեյ եւ հունառաս Մելբուռն քաղաքներում:

«Ի թիվս այլ ազգությունների, այստեղ հայեր են հաստատվել աշխարհի չորս կողմերից՝ Լիբանանից, Իրանից, Եթովպիայից, Եգիպտոսից, Ֆրանսիայից, Հայաստանից ու շատ այլ երկրներից: Իրավամբ, Ավստրալիան իդեալական միգրացիոն պետություն է: Բայց հենց ազգությունների բազմազանության հանգամանքը, մնացյալ աշխարհից մի տեսակ կտրված լինելը նպաստում են ձուլմանը: Մեր համայնքը որոշել է վերջինիս դեմ պայքարել մշակութային տարբեր ձեռնարկների շուրջ համախմբվելով», գրում է «Նուվել դ'Արմենիի» լրագրողը:

Այսպես, նկարչուհի Բեատրիս Մանուկյանի նախաձեռնությամբ Մելբուռնում 2002-ից գործում է «Hye Art» մշակութային կենտրոնը: Կենտրոնը կազմակերպում է հայ նկարիչների, լուսանկարիչների, քանդակագործների ցուցահանդեսներ, նաեւ նկարչության կիրակնօրյա դասեր երեխաների համար հայկական եկեղեցում: Տկն Մանուկյանն, ի դեպ, նկարում է հայկական մանրանկարչության մոտիվներով: Հայերն ընդգրկուն ձեւով ներկայացված են նաեւ տեղի «Միգրացիոն թանգարանում» ի թիվս չորս այլ համայնքների:

Մելբուռնի 8000 հայերը նաեւ սեփական ռադիոհաղորդումների հնարավորություն ունեն: Հատուկ համայնքների համար նախատեսված 3CR ռադիոկայանով Մարալ եւ Լենա Չորբաջյանները հայաստանյան նորություններ են հաղորդում:

«Սիդնեյում եւս հայկական համայնքը փոքրաթիվ է եւ համեմատ, ասենք, վիետնամցիների, չինացիների, ընդամենը 35.000-անոց»: Բայց բավականին ակտիվ է հայապահպանության գործում: Ունի երեք ամենօրյա եւ երեք կիրակնօրյա դպրոց, չորս մշակութային կենտրոն, թերթեր ու ամսագրեր, որոնցից ամենահայտնին «Միությունն» է, շաբաթական երեք ռադիո եւ մեկ հեռուստահաղորդում, քաղաքական ու հասարակական տարբեր կազմակերպություններ», գրում է ֆրանսիական ամսագիրը: Սիդնեյում կա երեք հայկական եկեղեցի:

Այս ամենով հանդերձ, ըստ «Նուվել դ'Արմենիի» լրագրողի, համայնքը ներամփոփ չէ ու մասնակցում է երկրի քաղաքական ու հասարակական կյանքին:

«Դա են ապացուցում, ասենք, Գլեդիս Բերեջիկլյանի դիմանկարով պաստառները Սիդնեյի փողոցներում, որը մասնակցում է տեղական ընտրություններին՝ մրցակցելով մի չինացու հետ»:

Եվրամիությունը խստացնում է այցագիր տալու կարգը

Եվրահանձնաժողովն ամառային արձակուրդից հետո խստացնելու է եվրամիություն մուտք գործելու կարգը: Գերմանական «Շպիգել» շաբաթահանդեսի տվյալներով, Շենգենյան գոտու երկրներ, մասնավորապես Ֆրանսիա, Գերմանիա, Իտալիա այցելող օտարերկրացիներն այսուհետեւ ստիպված կլինեն ներկայացնել ոչ միայն լուսանկարներ, այլեւ մատնահետքեր:

Նոր այցագրերի վրա լուսանկարը եւ մատնահետքերը ներկա կլինեն թվայնացված տեսքով: Նման այցագրեր ստեղծելիս եւ ստուգելիս կօգտագործվեն լուսանկարներ ճանաչող գերմանական «ZN Vision» եւ «Cognitec» ֆիրմաների եւ մատնահետքեր վերծանող ֆրանսիական «Sagem» ֆիրմայի սարքավորումները:

Ակնկալվում է, որ նոր այցագրերը թույլ կտան արդյունավետորեն որոնել եւ հայտնաբերել հետախուզման մեջ գտնվող հանցագործներին: Տվյալ միջոցառումը նոր անձնագրեր տալու Եվրամիության ծրագրի բաղկացուցիչ մասն է: Նախատեսվում է այդ անձնագրերում նշումներ անել ԵՄ մուտք գործողների նաեւ ծիածանաթաղանթի վերաբերյալ: Սակայն տվյալ մեթոդը դեռեւս փորձնական կարգով չի ստուգվել: Տվյալ կետի վերաբերյալ Եվրամիությունը որոշում կընդունի եկող տարվա սկզբներին, նկատի ունենալով, որ 2004 թ. հոկտեմբերից ԱՄՆ մուտք գործողներից եւս պահանջվելու են համանման տվյալներ:

Աֆղանստանում սպանվել են 50 թալիբներ

Միաժամանակ աճում է ափիոնի արտադրությունը

Աֆղանստանի հարավում՝ Զաբուլի նահանգում կառավարական զորքերն ամերիկացի զինվորականների հետ համատեղ նահանգի լեռներում «Թալիբան» շարժման մարտիկների ոչնչացման գործողություն են իրականացրել:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ գործողության ցամաքային մասն անցկացրել են գլխավորապես աֆղան զինվորականները, մինչդեռ ամերիկյան օդուժը ռմբակոծել է թալիբների դիրքերը:

Նահանգի վարչակազմի աղբյուրների համաձայն, սպանվել են մոտ 50 թալիբներ: Չորս տասնյակ ուրիշներ գերի են ընկել: Սակայն ենթադրվում է, որ գերիների մեջ կարող են լինել նաեւ պատահական անձինք եւ թալիբների ելուզակությունների հետ կապ չունեցող տեղաբնակներ:

Զինվորական աղբյուրների տվյալներով, մարտական գործողությունների գոտում եղել են մոտ 600 թալիբ գրոհայիններ, որոնց մեծ մասին հաջողվել է թաքնվել: Ամերիկացիները նշում են, որ սա Աֆղանստանում ամենախոշոր ռազմական գործողությունն է եղել վերջին մեկ տարում:

Ավելի վաղ Պակիստանի սահմանի մոտակայքում անցկացված համանման գործողության ընթացքում ոչնչացվել են չորս տասնյակ թալիբներ:

Միաժամանակ Ասոշիեյթեդ պրեսս գործակալությունը հաղորդում է, որ Աֆղանստանի կառավարությունը դադարեցրել է ափիոնի արտադրությունից հրաժարվող գյուղացիներին դրամական պարգեւավճարների հատկացումը: Երկրի նախագահի մամլո քարտուղարը խոստովանել է, որ այդ քաղաքականությունը ձախողվել է, քանի որ «պարգեւավճար չստացած գյուղացիներն սկսում էին ափիոն արտադրել»:

Այս կապակցությամբ «Լիբերասիոն» թերթը հիշեցնում է, որ թալիբների վարչակարգին տարիներ առաջ հաջողվել էր վերահսկողության տակ առնել եւ կրճատել ափիոնի արտադրությունը, սակայն 2001 թ. վերջերին թալիբների վարչակարգի անկումից հետո ափիոնի մթերման ծավալները բազմապատկվեցին:

Անցյալ տարի Աֆղանստանում արտադրվել է 3400 տոննա քնաբեր կակաչ: ՄԱԿ-ում երկյուղներ ունեն, որ այս տարի ծավալները կարող են էլ ավելի աճել: Մինչդեռ Աֆղանստանի իշխանությունները մտադրվել են մինչեւ 2013 թ. արմատախիլ անել ափիոնի արտադրությունը:

Պ. Ք.

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Հայ-թուրքական հարաբերությունները թուրք քաղաքական շրջանակների համար բարդ խնդիր են»

Սկիզբը՝ էջ 1

- Հայաստանը եւ Թուրքիան չունեն դիվանագիտական հարաբերություններ: Հոգեբանական առումով այս հանգամանքն ինչպե՞ս է անդրադառնում Ստամբուլում՝ ՍԾՏՀ-ում, ՀՀ ներկայացուցչի աշխատանքի վրա:

- Ես թուրքագետ եմ, եւ ինձ համար բացառիկ հնարավորություն է ստեղծվել Թուրքիան տեսնելու «ներսից»: Կինս նույնպես թուրքագետ է, եւ մեզ համար հոգեբանական դժվարություններ չկան: Անշուշտ, պատմական անցյալը յուրաքանչյուր հայի հոգեբանության մեջ նստվածք է թողել, ու, կամա թե ակամա, ես էլ եմ դա զգում, հատկապես այն օրերին, երբ խոսվում է Հայոց ցեղասպանության մասին, ինչը թուրք հասարակությունը ժխտում է:

- ՀՀ-ն ՍԾՏՀ 11 անդամ երկրներից է եւ հարաբերություններ չունի կազմակերպության մյուս անդամներից Թուրքիայի հետ, մեկ այլ անդամ պետության՝ Ադրբեջանի հետ փաստացի պատերազմի մեջ է: Նման պայմաններում չի՞ դժվարանում ՀՀ դիվանագիտությունը ՍԾՏՀ-ում:

- Հայաստանի՝ Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի հետ դիվանագիտական հարաբերություններ չունենալն ազդում է մեր բազմակողմ համագործակցության վրա: ՍԾՏՀ-ում կա մի ծրագիր, որը վերաբերում է տրանսպորտային համագործակցությանը: Այդ պայմանագիրը ստորագրվել է Կիեւում, եւ ստորագրման պահից Բաքուն եւ Անկարան վերապահում են արել: Հաճախ Ադրբեջանն առաջ է քաշում հարցեր, որոնք չեն համապատասխանում այս կազմակերպության ոգուն: ՍԾՏՀ-ն միջազգային տնտեսական կազմակերպություն է, Ադրբեջանը փորձում է քաղաքականացնել այս կազմակերպության աշխատանքները, ինչը, բնականաբար, հանդիպում է Հայաստանի հակազդեցությանը: Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիայի տնտեսական շրջափակումը բացասական ազդեցություն է թողնում կազմակերպության աշխատանքների վրա:

- 1990-ական թթ., երբ ՍԾՏՀ-ն ձեւավորվում էր, խոսվում էր կազմակերպությունում Թուրքիային առաջատար դեր տալու մասին: Այն ժամանակ մամուլում գրվում էր, թե ՍԾՏՀ-ի հիմնադրումն ԱՄՆ-ն է քաջալերում, որպեսզի ապահովվի տարածաշրջանում իր դաշնակից Թուրքիայի էքսպանսիան Անդրկովկասում, Միջին Ասիայում, Բալկաններում: Ասվում էր նաեւ, որ այս տնտեսական կազմակերպությունը քաղաքական նպատակներ է հետապնդում, հետեւաբար՝ մեռելածին է: Ձեր կարծիքով ի՞նչ ապագա ունի ՍԾՏՀ-ն եւ ի՞նչ ակնկալիքներ կարող է ունենալ այդ կազմակերպության անդամ Հայաստանը:

- Տասը տարվա ընթացքում ՍԾՏՀ-ն լուրջ առաջընթաց է արել: 1992 թ. այն նախաձեռնություն էր, այսօր միջազգային տնտեսական տարածաշրջանային կազմակերպություն է քարտուղարությամբ, բազմաթիվ մարմիններով, խորհրդարանական համագործակցությամբ, իր բանկով:

ՍԾՏՀ-ն ոչ միայն կենսունակ է, այլեւ ունի մեծ ներուժ:

Ապրիլին Երեւանում տեղի ունեցած ՍԾՏՀ արտգործնախարարների հանդիպման ընթացքում հավանություն տրվեց Սերբիայի եւ Մոնտենեգրոյի ու Մակեդոնիայի անդամակցությանը, ինչն այս կազմակերպության կենսունակության մեկ այլ ապացույց է:

Այո, այս կազմակերպության ստեղծման ակունքներում կանգնած գործիչների հուշերում գրված է, որ ՍԾՏՀ-ն ամերիկյան նախաձեռնություն է:

90-ական թթ. սկզբներին Թուրքիայում տիրում էր այն մթնոլորտը, թե ԽՍՀՄ փլուզմամբ պատմական հնարավորություն է ստեղծվել Կովկասում եւ Միջին Ասիայում իրականացնելու թուրքական մշակութային, տնտեսական ազդեցությունը:

Հետագա տարիները ցույց տվեցին, որ այն երկրները, որոնց վրա նախատեսված էր թուրքական էքսպանսիան, առաջին հերթին իրենք են դեմ նման էքսպանսիային: Երկրորդ՝ Թուրքիան տնտեսապես չունի հնարավորություններ, ներուժ, որ կարողանա լուրջ տնտեսական դեր խաղալ, ասենք, Ղազախստանում կամ Ուզբեկստանում:

Նուրսուլթան Նազարբաեւը Թուրքիա կատարած այցի ժամանակ Չրաղանում հայտարարեց, որ Ղազախստանն այն վիճակում է, որ կարող է ներդրումներ անել Թուրքիայի տնտեսության մեջ:

Կարծում եմ՝ Թուրքիայի էյֆորիան սահմանափակվեց Ադրբեջանով եւ էթնիկապես թուրքական աշխարհի հետ կապ չունեցող Վրաստանով:

- Մեր թուրք գործընկերների հետ շփումներում լսում ենք նրանց հետեւյալ մեկնաբանությունը. Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության օրակարգում Հայաստանին առաջնային նշանակություն չի տրվում: Ժամանակին Դուք ՀՀ ԱԳՆ-ում գլխավորել եք Թուրքիայի բաժինը, հետեւել հայ-թուրքական հարաբերություններին: Այսօր այդ հարաբերություններին հետեւում եք Ստամբուլից: Ձեր կարծիքով ինչպիսի՞ն է Անկարայի հետաքրքրության աստիճանը Երեւանի հետ հարաբերություններ հաստատելու առումով:

- 2001 թ.-ից երկկողմ քաղաքական հարցերով չեմ զբաղվում, բայց կարող եմ ներկայացնել իմ անձնական տեսակետը: Համաձայն եմ, որ Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության մեջ ՀՀ-ն առաջին տեղում չէ:

Թուրքիայի համար առաջնային են եվրամիությանն անդամակցելը, Իրաքի խնդիրը, ընդհանուր առմամբ՝ Թուրքիայի դերն այս տարածաշրջանում: ԱՄՆ-Թուրքիա ռազմավարական համագործակցությունը կարծես թե կասկածի տակ է դրվում:

Թեեւ հայ-թուրքական հարաբերություններն առաջին տեղում չեն, չի կարելի ասել, թե Անկարան Երեւանի նկատմամբ չունի ծրագրված քաղաքականություն:

Հայ-թուրքական հարաբերությունները համալիր են, կապված են կարեւոր հարցերի հետ, որոնք առաջ է քաշում ոչ միայն ՀՀ-ն: Այսպես, ԵՄ հետ հարաբերություններում Թուրքիան ստիպված է հաշվի առնել Հայոց ցեղասպանության խնդիրը, ԱՄՆ-ի հետ հարաբերություններում՝ Հայոց ցեղասպանության, Հայաստանի շրջափակման հարցերը:

Թուրքիայում հայ-թուրքական հարաբերությունների հարցը չի թերագնահատվում: Թուրք քաղաքական շրջանակները դժվար են պատկերացնում, թե ինչպես է հնարավոր գտնել համալիր լուծումներ՝ հաշվի առնելով Ադրբեջանի գործոնը, Ցեղասպանության հարցը, որը ողջ հայ ժողովրդին է վերաբերում:

Հայ-թուրքական հարաբերությունների խնդիրը թուրք քաղաքական շրջանակների համար բարդ խնդիր է, եւ այն լուծումը, որ տրվել է 1921 թ., այլեւս հնարավոր չէ: Անհրաժեշտ է գտնել նոր լուծում:

- Հայ-թուրքական հարաբերություններում ի՞նչ է փոխվել իսլամիստների գալով: Հայաստանում տիրապետող է կարծիքը, որ 1991 թվից Թուրքիայի հայկական քաղաքականությունը չի փոխվել եւ թշնամական է:

- Թուրքիան բավական բարդ երկիր է, եւ շատ խնդիրներ, կարեւոր խնդիրներ կապ չունեն այս կամ այն կառավարության իշխանության գալու հետ: Էրդողանի կառավարությունն ունի այն առավելությունը, որ վերջին 15 տարվա ընթացքում առաջին միակուսակցական կառավարությունն է, բացարձակ ներկայություն ունի խորհրդարանում եւ, բնականաբար, ավելի լայն հնարավորություններ՝ կարգավորելու առկա խնդիրները:

Բայց ասել, որ այս կամ այն կառավարության իշխանության գալով հայ-թուրքական հարաբերություններում դրական լուրջ տեղաշարժեր են եղել կամ կլինեն, իրատեսական չէ:

Էրդողանը եւ իր կառավարությունը հայտարարել են, որ ցանկանում են Հայաստանի հետ հարաբերությունները կարգավորել: Բայց պետք է նկատել, որ ռազմավարական փոփոխություններ չկան, նույն քաղաքական գիծն է տարվում, ինչ եղել է 1991 թվից: Փոփոխությունները մարտավարական են, իսկ ռազմավարական գիծը որեւէ փոփոխություն չի կրել:

«Վանդակավոր» ծուղակ

«Ծուղակ» ներկայացումը «Համազգայինի» թատրոնում

Թերեւս սպասելի ու արդարացված էր բեմական վառ ու գունեղ ձեւավորումը պիեսի ժանրային (կատակերգություն) տարբերակման սահմաններում: Ինչը անսպասելի ու ուշագրավ էր, դա վանդակավոր կտորից կարված ոչ միայն կահույքի պաստառներն էին, այլեւ գործող անձանց հագուստները, բոլորինն անխտիր, թեկուզ եւ հատվածաբար (նկ. ձեւավորում՝ Դավիթ Մինասյան): Ահա ներկայացման արտաքին կողմի այն ակնառու առանձնահատկությունը, որ դառնում է գաղափարական մեկնակետ: Հագուստները դեկորացիայի շարունակությունն են, ամեն ինչ շաղկապված է միեւնույն վանդակաշարի սահմաններում: Գործողությունները ծավալվում են սարերում գտնվող հարմարավետ առանձնատան հյուրասենյակում, ուր լայն մահճակալին պառկած է Դանիել Կորբանը (Վարդան Մկրտչյան), այն նույն Դանիելը, որի կինը արդեն տասն օր է, ինչ հեռացել է տանից, այնինչ երեք ամիս չկար, որ ամուսնացել էին էլիզաբեթի հետ եւ այնքան երջանիկ էին: Դե իհարկե, Կորբանը դիմել է ոստիկանություն եւ հիմա ամեն ինչ ոստիկանատեսչի ձեռքում է:

Ֆրանսիացի հեղինակ Ռոբեր Տոմայի «Ծուղակ» դեդեկտիվ ժանրի այս հայտնի պիեսը բազմիցս բեմադրվել է նաեւ հայ բեմում: Շատերին ծանոթ է ֆիլմը եւ ուրեմն առավել բարդ խնդիր է ծառանում ռեժիսորի առաջ թատերական ավանդույթ ունեցող այս պիեսը բեմադրելու համար. ծագում է մեկնության խնդիր: Եվ այս առումով Հրաչյա Գասպարյանի բեմադրությունն ամբողջական է ու հետաքրքրական: Եթե պիեսը բազմիցս բեմադրվել է որպես հոգեբանական լուրջ դեդեկտիվ, ապա Հ.Գասպարյանի բեմադրությունում առաջին իսկ րոպեներից առկա է հեգնանքը, ծիծաղը: Այն եւ ներկայացման արտաքին կողմի մեջ է (գույների առատություն, հագուստների յուրօրինակ դիզայն), եւ հերոսների խաղաոճում է դրսեւորված դիպուկ ու բնութագրական դետալներով, եւ նրանց խոսքի, ռիթմի ու դինամիկայի մեջ, որ ռեժիսորը հաղորդել է երկժամյա ներկայացմանը՝ դրան տալով հատուկ թեթեւություն ու թափ: Թերեւս միակ հարցը, որ առաջանում է, այն է՝ ինչո՞ւ է ռեժիսորը վերցրել հենց այս պիեսը, ի՞նչ ունի այսօր մեր հասարակությանն ասելու Ռ.Տոմայի այս կատակերգությունը: Դե, գուցե երբեմն այդպիսի թեթեւ գործեր է՞լ են պետք հանդիսատեսին: Թեթեւ՝ ոճական առումով, բայց ոչ երբեք ռեժիսորական մոտեցմամբ: Երկու գործողությամբ ներկայացման բոլոր տեսարանները ու հատվածները մանրակրկիտ մշակված են, ենթարկված ընդհանուր ռեժիսորական հայեցակարգին, տրամաբանված է կերպարների յուրաքանչյուր քայլն ու խոսքը, յուրաքանչյուր դադար ու միզանսցեն: Եվ այս ամենի արդյունքում ծնվել է անսամբլայնություն: Միեւնույն իրադարձության շուրջ ծավալվող գործողությունների մասնակից այս վեց կերպարները հետեւողականորեն պահում են ներքին առանցքը՝ մերթ դառնում են դրա կրողը, մերթ էլ իրենք կառուցում այն: Ֆլորանսի, այսինքն Դանիելի ինքնակոչ կնոջ (Նարինե Գրիգորյան) առաջին մուտքից անհնար է հասկանալ նա Դանիելի կի՞նն է, որ հանկարծ հայտնվել է եւ ինչպես հավաստիացնում է՝ ամուսինը հոգեկան նոպաների պատճառով է, որ իրեն չի ճանաչում, թե՞ մի բանսարկու է, որ, ինչպես Դանիելն է ենթադրում, իմանալով իր կնոջը սպասվող մեծ ժառանգության մասին՝ սպանել է էլիզաբեթին ու հիմա էլ փորձում է տիրանալ նրա ունեցվածքին: Հանդիսատեսը տարակուսանքի մեջ է: Այս Դանիելը սկզբից եւեթ խիստ համակրելի մի անձ է: Երիտասարդ դերասան Վարդան Մկրտչյանը ներկայացնում է սիրելի կնոջ կորստից լքված եւ վիշտն ու հուսահատությունը կոնյակի մեջ խեղդել փորձող մի թշվառի: Եվ դա այնպիսի անկեղծությամբ, առերես կատակերգական ոճի տակ՝ հոգեբանական խաղի այնպիսի հավաստիությամբ, որ ոչ միայն կասկած չի հարուցում իր անմեղության շուրջ, այլեւ կարեկցանք ու խղճահարություն առաջացնում աշխարհիկ կեղծիքի դեմ միայնակ ու ապարդյուն ըմբոստացող հերոսի հանդեպ: Կարելի է, անշուշտ, դերին մի փոքր այլ տեսանկյունից մոտենալ՝ երբեմն-երբեմն աննկատ, բայց այնուամենայնիվ ինչ-որ «սայթաքումներով», որ հուշում են նրա մեղավորությունը: Դրանով կերպարը չի դավաճանի ընդհանուր հայեցակարգի անսպասելիության գաղափարին, այլ ավելի կսրի թախումը՝ բոլորովին խճճելով նրա անմեղությանը համառորեն հավատացող հանդիսատեսին: Վարպետության ու փորձի պակասն է, որ դերը զրկում է որոշ հարստացնող երանգներից:

Անակնկալների շարանը շարունակվում է, երկհարկանի տան առաջին հարկից երկրորդը վեր ու վար անելով, Կորբանների տնից ոստիկանատուն, այնտեղից հակառակ ուղղությամբ եւ այլուր վազվզող դերասանները ստեղծում են դինամիկա, ռիթմ, իսկ նրանց խաղի իրոնիկ մեկնությունը մի տեսակ հուշում է թեթեւորեն մոտենալ այն ամենին, ինչ իրենք ընդամենը ներկայացնում են, խաղում: Երբեմն թվում է, թե ֆիլմ ես դիտում, թեեւ դա գալիս է ոչ թե ռեժիսորական մոտեցումից, այլ գրական հիմքից: Ինչեւէ: Իրավիճակները գնալով սրվում են: Իր իսկության մեջ համոզել փորձող Ֆլորանսը հավասարակշռությունից հանում է «ամուսնուն», ինչը դերասանուհին անում է մեծ վարպետությամբ՝ սուտը կոծկելով սիրող կնոջ փութաջան հոգատարությամբ ու քնքշանքներով: Դերասանուհի Նարինե Գրիգորյանն իր բեմական արտաքինով, վառ թատերայնությամբ ու կերպարային բազմազանության շնորհիվ նախ ընդունում է դժբախտ զոհի դիմակ, հետո այդ ամենից հոգնած ու վիրավորված կնոջ ինքնասիրությունն է արթնանում: Թերեւս միակ խոտանը բեմական խոսքն է, որից փոքր ինչ կաղում է երիտասարդ դերասանուհին: Երկրորդ գործողության ընթացքում աստիճանաբար բացահայտվում են Ֆլորանսի եւ Կյուրեի (Սերգեյ Թովմասյան) դավերը: Այս կեղծ հոգեւորականը գերագույն բավականությամբ ծաղրում է խեղճ զոհին: Դավադրության անդամներն այնքան ինքնավստահ են, որ անթաքույց հրճվանքով հերքում են Դանիելի տեսածն ու լսածը, նրան ափերից հանում եւ հետո կրկին անմեղ զոհի դիմակ հագնում: Ու եթե Ֆլորանսը մինչեւ վերջ էլ իր ինքնության մեջ կասկածելու տեղ է թողնում, ինչը կերպարը դարձնում է ավելի խորհրդավոր, ապա Կյուրեն բեմ մտած առաջին իսկ պահից մատնում է իր աշխարհիկ սովորությունները՝ խմիչքի հանդեպ թուլությունը, հոգեւորականին ոչ վայել խոսքն ու շարժումները, սեւ սքեմի տակ թաքնված մի իսկական բանսարկու կեղծ ու մեղրածոր ժպիտով: Այսպիսով դերասան Սերգեյ Թովմասյանը ստեղծում է վառ ու կոլորիտային մի կերպար՝ միեւնույն ժամանակ մնալով կուռ անսամբլի մասնիկը: Անսամբլը գալիս է լրացնելու թափառաշրջիկ Կլոշարը (Կարեն Խաչատրյան) իր՝ մյուսներից տարբեր փոքր ինչ կոպիտ ու ինչ-որ տեղ չհղկված խոսքով, բայց տվյալ դետալում արդարացվող «ծաղրանկարային» մեկնությամբ: Նա գալիս է ավելի խճճելու առանց այն էլ անհույս իրավիճակը: Իսկ երբ առաջին հայացքից հիմարավուն, բայց իր շահը լավ իմացող բուժքույրն է խառնվում գործին (Արմինե Պողոսյան), թվում է այլեւս ելք չկա: Բոլորի հարցական հայացքներն ուղղվում են դեպի կոմիսարը (Դավիթ Հակոբյան), չէ՞ որ նա ներկայացման միակ կերպարն է, որի բարոյական ու մարդկային նկարագիրը դեռեւս կասկածի տակ չի դրվել: «Համազգային» թատրոնի առաջատար դերասան Դ.Հակոբյանը այստեղ էլ իրեն հատուկ ձեռագրով ստեղծում է ամբողջական ու հարուստ կերպար, սկզբից եւեթ շահում հանդիսատեսի ու հերոսների համակրանքը: Մանր ու աննշան թվացող, բայց դիպուկ գտնված դետալային խաղի միջոցով, ինքնատիպ շարժում ու դիմախաղով դերասանը ստեղծում է մի կողմից լուրջ ու վստահելի, մյուս կողմից կատակերգական կերպար: Մի՞թե տիպական չէ այն ժեստը, երբ ամեն անգամ ներս մտնելիս կոմիսարն իր գլխարկը մի կերպ կախում է իրենից բարձր կախիչի ծայրին եւ ամեն անգամ այն վերցնելու համար թռչկոտում ու ջանք գործադրում: Եվ ի վերջո անսահման է զարմանքը, երբ Դանիելը հայտնաբերում է կոմիսարի՝ դավադիրների հետ հանցակից լինելը: Այ քեզ ծուղակ: Սարսափած Դանիելը փորձում է փախչել այդ սոսկալի ոհմակից, երեքը (հինգը) մեկի դեմ: Նա արագորեն աստիճաններով բարձրանում է երկրորդ հարկ, հայտնություն արածի պես աղաղակում, որ գտնվել են իր կնոջ սպանողները, որ դիակն անպայման կգտնվի եւ այդ ժամանակ հոգեբանական սթրեսի պահին կոմիսարի անակնկալ մեկ հարցը (Իսկ որտե՞ղ է դիակը) բավական է, որ մերկացնի իրական հանցագործին. այն Շամուս անտառի գետակի մեջ է:

Ահա թե ինչի էին ձգտում այդ մեկ օրվա ընթացքում կոմիսարը, հոգեւորական ու էլիզաբեթ ձեւացող ոստիկանատան երկու աշխատակիցներն ու իրենց դերը լավ կատարող վկաները, ահա ինչի համար էր հյուսվել այդ ծուղակը՝ Դանիելից կորզելու խոստովանությունն այն մասին, որ ինքն է սպանել իր կնոջը՝ ժառանգություն ստանալու նախօրեին: Հանդիսատեսը մնում է ապշահար, ամեն ինչ կարելի էր սպասել, բայց ոչ նման անակնկալ հանգուցալուծում: Ահա թե ինչու էր միսս Ֆլորանսն այդչափ ինքնավստահ ու սառնասիրտ: Այժմ Դանիելին սպասվում են ճաղաշարեր, ահա թե ինչու էին հերոսները վանդակավոր հարթության ու հագուստների մեջ: Իսկ խաղի ավարտին, երբ ամեն ինչ ընկել է իր տեղը եւ երբ մեր առաջ կանգնած են արդեն դիմակազերծված հերոսները, հանկարծ մի միտք է ծագում՝ այ թե վարպետ դերասաններ են այդ ոստիկանները:

ԱՆՈՒՇ ԱՍԼԻԲԵԿՅԱՆ

ԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆ

Վեհափառ Հայրապետի բարձր գնահատանքը «Հազար տարի Նարեկացիին հետ» գրքի առիթով

Օրերս Ստամբուլում «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրապետ Ռոբեր Հատտէճեանի «Հազար տարի Ս. Գրիգոր Նարեկացիի հետ» գրքի մի քանի օրինակներ ուղարկվել էին Վեհափառ հայրապետին՝ մեկ օրինակը մակագրված Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ կաթողիկոսին:

Այս առիթով Վեհափառ հայրապետը գնահատական նամակ է հղել գրքի հեղինակին եւ հրատարակիչներին:

«Ծանօթացանք Ձեր գրքին, որով ներկայացնում էք մեր մեծ աղօթարարին ու նրա ստեղծագործութիւնը: Գովելի է, որ աղօթական գիտակցութիւնն արժեւորող մարդու զգացողութեամբ Նարեկացու «Մատեանը» առաջին հերթին դիտել էք որպէս հոգեւոր ստեղծագործութիւն, որպէս հրաշագործ աղօթագիրք, որն ընթերցողին բարձրացնում է երկնային բարձունքները: Դուք, սիրելի Պր. Հատտէճեան, մեծ գրողի յատուկ հմուտ նրբազգացողութեամբ, նաեւ վեր էք հանել Ս. Գրիգոր Նարեկացու ստեղծագործութեան գեղարուեստական բարձրարժէքութիւնը, բանաստեղծական սքանչելի գիւտերը, բառերով աննման պատկերներ ստեղծելու եւ խօսքի ուժով զղջման ու ապաշխարութեան ոգի արթնացնելու հիանալի յաջողութիւնները՝ դրանց միահիւսելով Ձեր գեղեցիկ բացատրութիւններն ու գնահատականները: «Մարմարա» օրաթերթում հրատարակուած Ձեր յօդուածներն այժմ գրքի վերածելով՝ Ձեր մնայուն աւանդն էք բերել Ս. Գրիգոր Նարեկացու «Մատեան»-ի հազարամեակի առթիւ:

Հայրապետական մեր գնահատանքն ու օրհնութիւնն ենք բերում եւ աղօթում որ Բարձրեալն Աստուած առաւել եւս զօրացնի Ձեզ՝ առաջնորդելով ստեղծագործական նորանոր յաջողութիւնների», գրված է Վեհափառ Հայրապետի նամակում:

Ժիրայր Ա. Վարդապետյանի «Կեանքիս բեմը եւ բեմի կեանքս» գիրքը

«Ապագայ» (Կանադա) շաբաթաթերթից տեղեկանում ենք, որ լույս է տեսել վաստակաշատ դերասան եւ գրող Ժիրայր Ա. Վարդապետյանի «Կեանքիս բեմը եւ բեմի կեանքս» գիրքը՝ հիմնականում իբրեւ հուշագրություն անցյալի իր թատերական գործունեության, մեծանուն արտիստների հետ հանդիպումների տպավորության արձագանքներով: Մեծ տեղ է հատկացվել Պոլսից Փարիզ անցկացված թատերական ներկայացումներին՝ սկսած 1946-ից («Տրիլբի», «Օթելլո», «Արա Գեղեցիկ», «Չար Ոգի»), ընդգրկելով գրեթե բոլոր ձեռնարկները՝ ամենայն մանրամասնություններով եւ մամուլի անդրադարձներով:

Գրքի մի առանձին բաժին վերաբերում է 1915 թ. ապրիլքսանչորսյան եղեռնագործությանը: Գիրքը եզրափակվում է հայտնի դերասաններին նվիրված մենագրություններով՝ Պետրոս Բալթազար, Քնար Սվաճյան, Արուսյակ Փափազյան, Թագուհի Հերանուշ, Մարի Նուարդ, Թովմաս Ֆասուլեաճյան:

Թատրասեր ընթերցողի համար հաճելի այս հրատարակությունը պատմական կարեւոր նյութեր պարունակող աշխատություն է նաեւ:

Հեղինակը՝ Ժիրայր Վարդապետյանը, ծնվել է 1913 թ.: Ջարդից մազապուրծ նա իր ուսումն ստացել է Սկյուտարի Պերպերյան, ապա ազգ. Կեդրոնական վարժարաններում, ապա հաճախել Թեփե Պաշըի պետական երաժշտանոցը: Մասնակցել է Օգսեն Շահինյանի եւ Աշոտ Մաքաղյանի թատերախմբերին: Ապա եւ հիմնել է «Արփի» թատերախումբը՝ ներկայացումներով հանդես գալով Բերայի «Սեն Լուի» բեմում: Փարիզում, դերասան Գ. Բարիլոյանի հետ հիմնելով «Արփի» թատերախումբը՝ ներկայացումներով է հանդես եկել: Մասնակցել է նաեւ Տրդատ Նշանյանի «Փարիզահայ թատերասերներ» խմբին, թղթակցելով «Քուլիս» հանդեսին:

Մ. Բ.

Թանգարանում պահվում են ավելի քան 110 երկրների մանուկների աշխատանքներ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մանկական ստեղծագործության թանգարանում այսօր պահպանվում են ավելի քան 150 հազար մանկական աշխատանքներ աշխարհի 110 երկրներից: Այցելուների թիվն էլ թեեւ նվազել է, սակայն, ինչպես նշեց թանգարանի ավագ գիտաշխատող Լիլյա Զաքարյանը, աշնանը սպասվում է այցելուների թվի աճ՝ պայմանավորված Հայաստանում զբոսաշրջիկների այցով:

Երեւանի Մանկական պատկերասրահը բացվել է 1970թ., որն էլ 1978թ. վերափոխվել է Մանկական ստեղծագործության թանգարանի:

Ինչպես նշեց Լ. Զաքարյանը, Մանկական պատկերասրահը հիմք է ծառայել գեղագիտական կենտրոնի ստեղծման համար, որի կերպարվեստի եւ դեկորատիվ կիրառական արվեստի ստուդիա-քոլեջում երեխաները ստանում են գեղագիտական կրթություն եւ այն շարունակում Հայկական բաց համալսարանի կերպարվեստի ֆակուլտետում, որն արդեն հինգ տարի է, ինչ համագործակցում է կենտրոնի հետ:

Ստուդիա-քոլեջում գործում են գծանկարչության, խեցեգործության, ասեղնագործության, գորգագործության եւ կարպետագործության, փայտի, մետաղի գեղարվեստական մշակման, դեկորատիվ ձեւավորման, հագուստի մոդելավորման, կոթողային գեղանկարչության արվեստանոցներ: Կենտրոնը մասնաճյուղեր ունի Գորիսում, Գյումրիում եւ Մեղրաձորում:

Կենտրոնում գործում են նաեւ մանկապատանեկան «Փոքր թատրոն» ստուդիան, ազգային նվագարանների յոթնամյա երաժշտական դպրոցը:

Լ. Զաքարյանը նշեց, որ սեպտեմբերին պատրաստվում է նոր ցուցահանդես՝ «Սասունցի Դավիթ» թեմայով: Ցուցադրվելու են հիմնականում կենտրոնի սաների աշխատանքները, որոնցից լավագույններն էլ կզարդարեն սեպտեմբերի վերջին հրատարակվելիք «Սասունցի Դավիթ» էպոսի նոր հրատարակության էջերը:

Սեպտեմբերին Մանկական ստեղծագործության թանգարանը, «Փոքր թատրոն» ստուդիայի եւ ազգային նվագարանների դպրոցի սաների մասնակցությամբ, նախատեսում է կազմակերպել երաժշտական երեկոներ, որոնց կարող են իրենց մասնակցությունը բերել նաեւ այցելուները:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

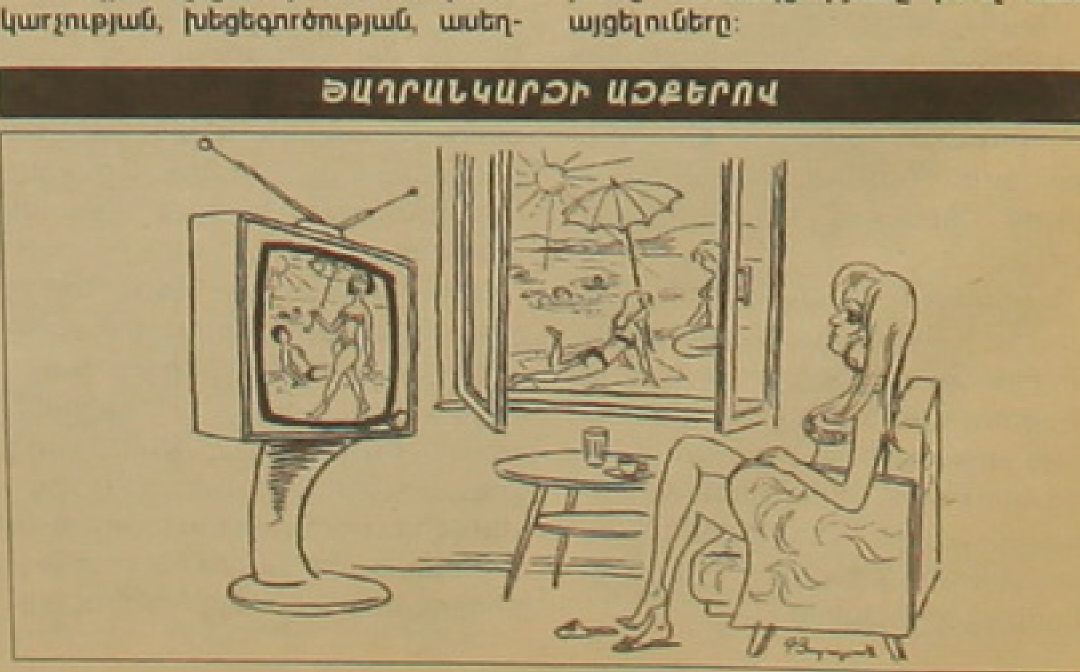

- Պրն Թորիկյան, որպես Թեհրանի կենտրոնական հանձնախմբի նախագահ, ինչպե՞ս եք գնահատում երրորդ Համահայկական խաղերը:

- Մեզ համար մեծ պատիվ է մասնակցել խաղերին: Իսկ հետաքրքրականն այն է, որ համահայկական խաղերի հիմքը փաստորեն դրել է Թեհրանի հայ մշակութային «Արարատ» կազմակերպությունը շուրջ 37 տարի առաջ, որի հիմնադիրներից մեկը ես եմ:

- Պրն Թորիկյան, ի՞նչ դժգոհություններ ունեք:

- Այն, որ մասնակիցները շատ քիչ են օգտագործում հայերենը եւ այդ ... ամուսնական զույգ է գրանցվել: Այս անգամ օգոստոսի 24-ին սբ. Սարգիս եկեղեցում իրենց նոր օջախը կազմեցին ու Տերունական օրհնանքն ստացան Ստամբուլի թիմի մարզիչ (նախկին խաղերին մարզիկ) Արմանդո Քոսենթինոն եւ Երեւանից Քրիստինեն այժմ արդեն Քոսենթինո զույգը:

... կազմավորման խնդրում եւ որոշվել է, որ մարզիկները միայն մարզական կյանքում հաջողություններ չնվաճեն, այլ պատվաբեր կեցվածք, պարկեշտ վարք ունենան, որն էլ նման մրցանակների արժանանալու գրավականն էր: Իսկ եթե համեմատելու լինենք, ապա 3-րդ խաղերը գզացմունքային խաղեր չէին, պարզապես սպորտ էր, որում էլ բավականին առաջխաղացում կար: Բոլոր մասնակից թիմերը լուրջ աշխատել էին թիմերի մարզչական որակի բարձ...

Իրանահայերի հաջողությունները երրորդ Համահայկական խաղերի ընթացքում

Ավարտվեցին երրորդ Համահայկական խաղերն ու դարձան պատմություն: Ինչպես առաջին եւ երկրորդ խաղերը, այս մեկը նույնպես բոլորի հուշերում անմոռանալի տպավորություն թողեց: Ոմանք այդ խաղերում հաղթեցին, ոմանք էլ պարտվեցին: Սակայն կարեւորն այն է, որ բոլորը միասին հաղթեցին ու էլ ավելի ամրապնդեցին Հայաստան-սփյուռք կապերը: Իսկ որպես գլխավոր գործոն հաղթեց մեր հայ լինելու միասնականությունը:

Երրորդ Համահայկական խաղերին մասնակցում էին 31 երկրների 81 քաղաքներից ժամանած մեր հայրենակիցները՝ թվով 1300 մարդ: Ընդգրկված 10 մարզաձեւերից խաղարկվեց մեդալների 52 հավաքածու, որոշվեցին գավաթակիրները: Բազմաթիվ մրցանակների շարքում ՀՀ նախագահի հրամանագրով առաջին անգամ լավագույն պատվիրակության համար սահմանվել է խոշոր գավաթ, որի դափնեկիրը որոշվելու էր մի շարք չափանիշներով: Մրցանակին արժանացավ Թեհրանի 212 հոգանոց պատվիրակությունը: Շնորհավորելով թեհրանցիներին, խնդրեցի պատվիրակության պատասխանատու Թորիկ Թորիկյանին պատասխանել մի քանի հարցերի:

- 30 տարի շարունակ դուք անձամբ ղեկավարել եք այդ խաղերը եւ միշտ երազել եք այն իրականացնել հայրենիքում: Ձեր երազանքն արդեն երրորդ անգամ իրականացավ, եւ ձեր պատվիրակությունն արժանացավ հատուկ պարգեւի: Այդ գործունեության ընթացքում եղե՞լ են դժվարություններ, եւ ինչպիսի՞ն է իշխանությունների վերաբերմունքը:

- Այս խաղերը մեզ համար բավական ծախսաշատ էին: Իրանի նախագահ Մոհամմադ Խաթամին եւ սպորտկոմիտեի ընդհանուր պատասխանատու պրն Մեհր Ալիզադեն բարձր են գնահատում մեր մասնակցությունը խաղերին: Գնահատելի է նաեւ Հայաստանում Իրանի դեսպանության դերը, որը մեծապես խրախուսեց պետական հիմնարկների հետ աջակցության խնդրում: Դրան

Թեհրանի պատվիրակությունը շահած մրցանակով:

Նորապսակները սբ. Սարգիս եկեղեցում

հաջորդեց պրն Խաթամիի կարգադրությունը՝ 30 միլիոն թուման (30.000 ԱՄՆ դոլար) ֆինանսական օգնություն հատկացնելու մեր պատվիրակությանը: Պարզ էր, որ 212 հոգանոց խմբին այդ գումարը չէր բավարարի եւ Թեհրանի թեմական խորհուրդը նույնպես 15.000 ԱՄՆ դոլարի իր օժանդակությունը բերեց: Մեծ էր նաեւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության խորհրդարանի երկու հայ անդամների՝ դոկտոր Լեւոն Դավիթյանի եւ Ժորժիկ Աբրահամյանի անմիջական օգնությունն ու աջակցությունը:

- Ի՞նչ տպավորություններ ունեք խաղերի ընթացքում շփումներից:

- Ուրախալի է եւ խաղերի առավելություններից մեկն էլ այն է, որ նախորդ խաղերի ընթացքում չորս ամուսնական զույգ... հարցի շուրջ արժե մտածել: Մյուսը, որ Ռուսաստանի բասկետբոլի թիմում հայերի հետ խաղում էին երկու ռուս մարզիկներ, չէ՞ որ դա խաղերի կանոնադրությամբ արգելված է:

«Ազգի» ընթերցողներին հիշեցնեմ, որ Թեհրանի պատվիրակությունն առաջին համահայկական խաղերին արժանացել է 4 մեդալի, երկրորդին՝ 11, երրորդին՝ 15, որից 3 ոսկե, 5 արծաթե, 7 բրոնզե: Տարբեր մարզաձեւերից մեր մարզիկները 9 անգամ գրավել են 4-րդ, 8 անգամ՝ 5-րդ եւ 7 անգամ՝ 6-րդ հորիզոնականները: Այս խաղերին Իրանի պատվիրակությունը մրցանակային տեղեր գրավածների ցանկում 4-րդն է՝ Երեւանից, Մոսկվայից, Վանաձորից հետո:

Երեք ոսկե մեդալներից 2-ը նվաճել է թեթեւատլետ Էդուարդ Մանգասարյանը (400 եւ 800 մ վազք), իսկ 3-րդը՝ Էդվին Ծատուրյանը (200 մ վազք): Հատկանշական է, որ խաղերը դիտելու համար Իրանից Հայաստան են ժամանել 20-25 հազար զբոսաշրջիկներ, որոնց հետ մարզամշակութային միությունն անհատական աշխատանքներ է կատարել:

Համահայկական խաղերի համաշխարհային կոմիտեի անդամ Ալֆրեդ Հովանը նախորդ երկու խաղերի պատասխանատուն էր, եւ խնդրեցի նրան համեմատել այս եւ նախորդ խաղերի ընթացքը:

- Մեր հանձնախմբերը շատ լուրջ աշխատանքներ են տարել թիմերի ... րացման համար եւ եկել էին պայքարելու, մեդալներ շահելու, որը շատ ուրախալի էր:

- **Ո՞ր թիմն ավելի շատ հավանեցիք:**

- Գլենդեյլի եւ Երեւանի բասկետբոլի թիմերը: Երեւանի թիմը մեծ ապագա ունի եւ եթե երկարատեւ մարզվի, փայլուն հաջողություններ կունենա, քան Գլենդեյլինը, որը հին թիմ է:

- **Գո՞հ եք մրցավարությունից:**

- Այս տարի մոտիկից դիտելով միանշանակ ուզում եմ նշել, որ գոհ ենք: Նախորդ խաղերին կար դժգոհությունների երկու մեծ պատճառ: Ընտրված թիմերը հաջող չէին պատրաստված եւ շատ դեպքերում մեղադրում էին մրցավարներին ու խնդիրներ էին առաջանում: Իհարկե, մրցավարները դաշտում սխալներ թույլ են տալիս, քանի որ խաղերի որակը բարձրանում է, ուստի մենք պետք է քաջ գիտակցենք երկու կարեւոր հանգամանք՝ բացառել մարզիկների կեղծիքները եւ բարձրացնել մրցավարների որակը, որ նրանք լինեն անկողմնակալ ու գիտակ: Իսկ Համահայկական խաղերի կանոնադրությունը խստիվ պահպանելը մենք համարում ենք առաջնային:

-Մաղթենք իրանահայերին հաջողություններ եւ սպասենք 2005 թ. Համահայկական բասկետբոլի աշխարհի առաջնությանը, որը կկայանա Երեւանում:

Նյութը եւ լուսանկարները՝
ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆԻ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Գեորգի Յարցեւը գլխավորեց Ռուսաստանի հավաքականը

Վալերի Գազաեւի հրաժարականից հետո ֆուտբոլի ՌԴ հավաքականի ղեկը թափուր էր մնացել: Եվ ահա, Ռուսաստանի ֆուտբոլային միության նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովի հրամանագրով ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ է նշանակվել 55-ամյա Գեորգի Յարցեւը: Նրան հավաքականում կօգնեն Ռինաս Դասաեւը, Ալեքսանդր Բորոդյուկն ու Իգոր Չուգայնովը: Հավաքականի պետ է նշանակվել ՌԴ ֆուտբոլային միության փոխնախագահ Նիկիտա Սիմոնյանը, որն ազգային հավաքականներում աշխատելու հսկայական փորձ ունի:

Ինչ վերաբերում է Գեորգի Յարցեւին, ապա նա եւս տարբեր թիմերում մարզչական գործունեություն է ծավալել: Ամենամեծ հաջողությանը նա հասել է Մոսկվայի «Սպարտակում» աշխատելիս: 1996 թ. գլխավոր մարզչի պաշտոնում փոխարինելով Օլեգ Ռոմանցեւին, Գեորգի Յարցեւն իր սաներին հասցրեց չեմպիոնական բարձունքի: Իսկ ահա, Մոսկվայի «Դինամոյում» եւ Վոլգոգրադի «Ռոտորում» նրա մարզչական գործունեությունն անհաջող ավարտվեց: Երկու թիմերից էլ գլխավոր մարզիչը ստիպված էր ժամկետից շուտ հեռանալ:

Յարցեւի ֆուտբոլային տաղանդը դրսեւորվեց բավական հասուն տարիքում: 1978 թ. Մոսկվայի «Սպարտակի» կազմում 30 տարեկանում ճանաչվեց ԽՍՀՄ առաջնության լավագույն ռմբարկու, հաջորդ տարի դարձավ երկրի չեմպիոն: 1980 թ. Յարցեւն ընդգրկվեց ԽՍՀՄ հավաքականում: ՌԴ հավաքականի գլխավոր մարզչի ղեկը ստանձնելուց հետո Գեորգի Յարցեւը սեպտեմբերի 6-ին Իռլանդիայի հավաքականի հետ հանդիպմանը նախապատրաստվելու համար կրկին հավաքական է հրավիրել Ալեքսանդր Մոստովոյին, Եգոր Տիտովին եւ Դմիտրի Ալենիչեւին, ինչպես նաեւ Վալերի Եսիպովին:

Հարկ է նշել, որ Յարցեւը բավական դժվարին պահի է ստանձնել հավաքականի ղեկավարությունը: Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարում ՌԴ հավաքականի անհաջող ելույթների հետեւանքով թիմը հայտնվել է դժվարին կացության մեջ: Միայն առաջիկա երեք խաղերում դրական արդյունքի դեպքում ռուսները կարող են եզրափակիչի ուղեգրին հավակնել:

Հաջողությունն ուղեկցեց Սվետլանա Ֆեոֆանովային

Փարիզում անցկացվող թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնությունում մրցումների հերթական օրը մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում ձողացատկորդուհիների մրցավեճը: Ոսկե մեդալների համար պայքարում հաղթողի հիմնական հավակնորդուհիներն էին մարզասերներում ձողացատկի աշխարհի ռեկորդակրուհի Սվետլանա Ֆեոֆանովան, աշխարհի ներկայիս ռեկորդակրուհի Ելենա Իսինբաեւան եւ գերմանացի մարզուհի Անիկա Բեքերը: Հաջողությունն ուղեկցեց Սվետլանա Ֆեոֆանովային, որը հաղթող ճանաչվեց 4 մ 75 սմ արդյունքով: Այդ բարձրությունը հաղթահարելու փորձ կատարեց նաեւ գերմանացի Բեքերը, սակայն անհաջող: Արդյունքում նա հաղթողից հետ մնաց 5 սմ-ով եւ բավարարվեց արծաթե մեդալով: Իսինբաեւան 4 մ 65 սմ արդյունքով դարձավ բրոնզե մրցանակակիր:

Տղամարդկանց բարձրացատկի մրցումներում 2 մ 25 սմ արդյունքով հաղթող ճանաչվեց հարավաֆրիկացի Ժակ Ֆրեյթագը: Եռացատկի հաստատում շվեդ Քրիստիան Օլսոնը մրցակիցների նկատմամբ զգալի առավելության հասավ: Նա հաղթող ճանաչվեց 17 մ 72 սմ արդյունքով՝ 44 սմ-ով առաջ անցնելով կուբացի թեթեւատլետ Ժոանդրի Բետանզոսից:

Անակնկալ արդյունք գրանցվեց տղամարդկանց 100 մ վազքում: Հաղթողի հիմնական հավակնորդներ էին համարվում հանրահայտ թեթեւատլետներ, աշխարհի ռեկորդակիր, ամերիկացի Թիմ Մոնտգոմերին, նրա հայրենակից Բեռնարդ Վիլյամսը եւ ընթացիկ մրցաշրջանում լավագույն արդյունքի հասած սեւամորթ անգլիացի Դուեյն Չամբերսը: Սակայն նրանք անհաջող ելույթ ունեցան եւ զրկվեցին պարգեւներից: Աշխարհի չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ Կիմ Կոլինզը: Եթե հաշվի առնենք, որ անհաջողության մասնվեց նաեւ ձողացատկի աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Ստեյսի Դրագիլան, ապա կարելի է փաստել, որ այդ օրն անհաջող էր ամերիկացի մարզիկների համար:

Մենախաղում անակնկալներ չգրանցվեցին

Նյու Յորքում մեկնարկել է «Մեծ սաղավարտ» մրցանակի շարքին դասվող այս մրցաշրջանի վերջին մրցաշարը՝ թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը: Մենամարտում առանձնակի անակնկալներ չեն գրանցվել: Տղամարդկանց մրցաշարում առաջին փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարած թենիսիստների թվում են Հյուիթը, Դելգադոն, Կույերան, Ֆեդերոն, Ֆիշը, Մելցերը, Կաղլսենը, Մարտինը, Կլեմանը, Բյորկմանը, Կոուբեկը, Ֆերեյրան, Կորիան: Կանանց մրցապայքարում հաջորդ փուլ են դուրս եկել Կլիյստերսը, Շոնեսին, Կիրիլենկոն, Հանտուխովան, Մարտինեսը, Մորեսմոն, Շնայդերը, Լիխովցեւան, Զվոնարյովան:

Զենդենը վերադառնում է հայրենիք

Անգլիական «Չելսիի» կազմում մի շարք նոր ֆուտբոլիստների ընդգրկումը ստիպել է թիմի խաղացող Բոդուեն Զենդենին նոր ակումբ որոնել: Նրանով հետաքրքրվում են Գերմանիայի «Վերդերն» ու իտալական «Պարման», ինչպես նաեւ Ամստերդամի «Այաքսը»: Վերջինս մեծ հետաքրքրություն է հանդես բերել կիսապաշտպանի հանդեպ: Թիմի գլխավոր մարզիչ Ռոնալդ Կումանը նշել է, որ ջանք չի խնայի նրան իր թիմում ընդգրկելու համար: Ակումբի ներկայացուցիչներն արդեն բանակցել են Զենդենի հետ: Կումանը հույսով է, որ Զենդենը կընտրի «Այաքսը», քանի որ հոլանդական ակումբն ի տարբերություն «Պարմայի» եւ «Վերդերի», հանդես է գալիս չեմպիոնների լիգայում:

Թոմ Սուեսրուպը կխաղա «Այաքսում»

«Ռոդայի» բելգիացի կիսապաշտպան Թոմ Սուեսրուպը, որը թիմի կազմում անցկացրած 90 հանդիպումներում 23 գոլի հեղինակ է դարձել, չորս տարվա պայմանագիր է կնքել «Այաքսի» հետ: 23-ամյա ֆուտբոլիստը կիսապաշտպանության աջ թեւում կփոխարինի Սեդրիկ վան դեր Գունին եւ Նուրեդին Բուխարիին, որոնց «Այաքսի» գլխավոր մարզիչ Ռոնալդ Կումանը հանել է թիմի կազմից:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ **Օրվա հեռագիր**

ՄԱՄԼՈ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԲ խորհրդի նիստում

ՀՀ ԿԲ խորհուրդը օգոստոսի 26-ի նիստում, որը վարում էր բանկի նախագահ Տ. Սարգսյանը, սահմանեց ՀՀ տարածքում գործող բանկերի ցուցանիշների ամփոփ գնահատականի (ՔԱՄԵԼՍ գնահատական) նվազագույն չափերը: Դրանք են. երկու միավոր՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերին անվճարունակ ճանաչելու համար, երեք միավոր՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերի ստեղծվող մասնաճյուղերի գրանցման միջնորդագրի մերժման, բանկի նկատմամբ ավելի խիստ հիմնական տնտեսական նորմատիվների սահմանման եւ բանկերի նկատմամբ պատժամիջոցների կիրառման համար:

Խորհրդի որոշմամբ փոփոխություններ կատարվեցին «Բանկերի եւ օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների գրանցումը» կանոնակարգ 1-ում, ինչպես նաեւ լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարվեցին «Անվճարունակ բանկերի եւ վարկային կազմակերպությունների ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ձեւավորման կարգն ու ժամկետները, ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները» կանոնակարգ 7-ում:

Որոշվեց լրացում կատարել «Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը եւ կարգավորումը» կանոնակարգ 10-ում, ինչպես նաեւ «Արտարժույթի դիլերային առք ու վաճառքի գործառնությունների լիցենզավորումը եւ կարգավորումը» կանոնակարգ 12-ում:

ԿԲ կառավարման բարձրագույն մարմինը հավանություն տվեց ՀՀ ԿԲ 2004 թ. ծախսերի նախահաշվի եւ կապիտալ ներդրումների ծրագրի նախնական տարբերակին, որը սահմանված կարգով կուղարկվի Կառավարություն: Խորհրդի մեկ այլ որոշմամբ հաստատվեց ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդանիշը: (Հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան):

ԿԲ խորհուրդը որոշում ընդունեց գրանցել եւ լիցենզավորել «Ագրոլիզինգ լիզինգային վարկային կազմակերպություն» ՍՊԸ-ն: Խորհրդի մեկ այլ որոշմամբ գրանցվեց «Բոռլենդ» ՍՊԸ թիվ 2, 3, 4 եւ 5 մասնաճյուղերի գործունեության դադարեցումը: Որոշվեց արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիաներ տրամադրել անհատ ձեռնարկատեր Ս.Ղալակչյանին եւ Վ.Ավետիսյանին, իսկ «Կարեն Հակոբյան» ՍՊԸ փոխանակման կետին թույլատրվեց այլ վայրում եւս արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնել:

Նիստում որոշում ընդունվեց հրատարակել «ՀՀ ԿԲ տեղեկագիր» ամսական տարբերականի 2003 թ. հուլիս ամսվա համարը:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն
26 օգոստոս, 2003

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 27.08.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	581.30	575.50	587.10
EUR	1	Եվրո	628.73	625.00	632.50
RUR	1	ռուսական ռուբլի	19.12	18.00	20.30

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՖՈՆԴ
FUND FOR ARMENIAN RELIEF

Ի գիտություն ավագ առաջին կուրսեցիների

Ամերիկայի Հայ օգնության ֆոնդը (ՀՕՖ) «Մաթեւոսյան կրթավճար» ծրագրի շրջանակներում պետական բուհերի (ԵՊՀ, Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստ.) այս տարվա դիմորդների համար, ովքեր անցել են առաջին կուրս, հայտարարում է մրցույթ, որի արդյունքում 10 հաղթողների ուսման վարձը՝ լրիվ տեւողությամբ, լիովին կվճարի ՀՕՖ-ը:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն դիմորդները, ովքեր՝

ա) ունեցել են բարձր առաջադիմություն դպրոցում, ավարտական քննությունները հանձնել են գերազանց, իսկ ընդունելության քննությունները՝ բարձր գնահատականներով, սակայն մրցույթով դուրս են մնացել անվճար ուսուցման ցուցակներից եւ օգոստոսի 26-ի տվյալներով անցել են վճարովի ուսուցման բաժիններ,

բ) պետական բուհերի դիմորդներ են՝ տնտեսագիտություն, կառավարում, իրավագիտություն, միջազգային հարաբերություններ, բանասիրություն, լրագրություն մասնագիտությունների գծով,

գ) սոցիալապես կարիքավոր ընտանիքներից են,

դ) համաձայն են ուսման ավարտից հետո նվազագույնը 5 (կամ իրենց ուսման տարիների չափով) տարի ապրել եւ աշխատել Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախում: Վերջին կետի վերաբերյալ ՀՕՖ-ի եւ ուսանողի միջեւ կնքվում է պայմանագիր, որի խախտման դեպքում տվյալ ուսանողը կամ նրա ընտանիքը պետք է փոխհատուցեն ուսմանն առնչվող ՀՕՖ-ի կատարած ծախսերը՝ հավելավճարով:

Ուշադրությո՛ւն.

Ուսման ընթացքում ուսանողի առաջադիմության անկման կամ նրա ընտանիքի սոցիալական վիճակի բարելավման դեպքում ՀՕՖ-ը կդադարեցնի ուսման վարձի վճարումը:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացող դիմորդները, որոնց տվյալները համապատասխանում են վերոհիշյալ պայմաններին, կարող են ներկայանալ ՀՕՖ-ի Հայաստանի մասնաճյուղի գրասենյակ եւ լրացնել համապատասխան դիմումի ձեւը: Դիմումին կից պետք է ներկայացնել անձնագիր (պատճեն), միջնակարգ կրթության վկայական (պատճեն), ընդունելության քննությունների քննաթերթիկ, համապատասխան տեղեկանք վճարովի ուսուցմամբ ուսանող դառնալու վերաբերյալ, ընտանիքի սոցիալական անձնագիր (պատճեն): Անհրաժեշտության դեպքում կարող են պահանջվել նաեւ տեղեկանքներ բնակության վայրից, համայնքի սոցիալական ծառայությունից եւ այլն:

Դիմումներն ընդունվում են **2003 թ.** օգոստոսի **27-29-ը** ներառյալ: Սույն մրցույթի արդյունքները կամփոփվեն ս. թ. սեպտեմբերի 15-ին: Խնդրում ենք չզանգել եւ անձամբ ներկայացնել անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը:

Հասցեն՝ Երեւան, Խորենացու 22

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

«Էլեգիս ՀԷԿ» ՍՊԸ-ն դիմել է Հայաստանի Հանրապետության բնական մենաշնորհների հանձնաժողովին Վայոց ձորի մարզի Հերմոն գյուղի վարչական տարածքում հիդրոէլեկտրակայան կառուցելու եւ ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու համար:

Հասցեն՝ Վայոց ձորի մարզ, գ. Ռինդ
Հեռ.՝ 40-97-12

USAID-ի կողմից ֆինանսավորվող *FINCA* կազմակերպությունը հայտարարում է մրցույթ ներքին աուդիտորի պաշտոնի համար:

Թեկնածուները պետք է ունենան բարձրագույն ֆինանսական կրթություն, համակարգչային Word, Excel ծրագրերով աշխատելու փորձ եւ տիրապետեն ռուսերեն եւ անգլերեն լեզուների:

Դիմումների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2003թ. սեպտեմբերի 1-ն է:

Անհրաժեշտ տեղեկությունների համար զանգահարել՝
58-48-63, 54-55-31, 54-55-32

Մեր հասցեն՝ **Երեւան, Ագաթանգեղոսի փ. 2ա ("Սպարտակ" մարզակումբի հարեւանությամբ)**

Ռուսաստանի տուրիզմի միջազգային ակադեմիայի մասնաճյուղ՝ հայկական տուրիզմի ինստիտուտը

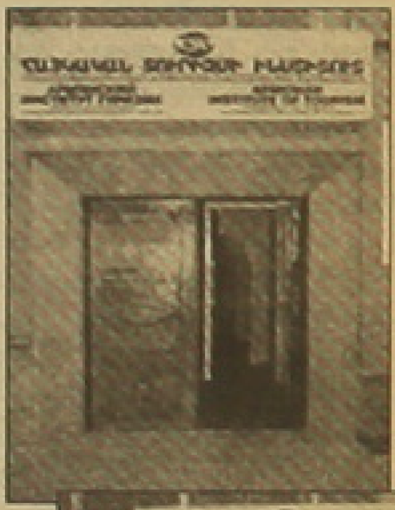

Շարունակում է ընդունելությունը 2003/2004 ուստարվա համար
«Կազմակերպության մենեջմենթ» ֆակուլտետում
❒ Տուրիզմի մենեջմենթ
❒ Հյուրընկալության մենեջմենթ
❒ Արտասահմանյան տուրիզմի մենեջմենթ
մասնագիտություններով
(ՀՀ ԿԳՆ լիցենզիա N 110 7.01.2002 թ.), ՌԴ կրթության նախարարություն լիցենզիա N 000113 13.11.2002 թ.), ՌՏՄԱ-ի՝ Ռուսաստանի Դաշնության պետական հավատարմագիր N 25-0421 23.09.1998 թ., ՌԴ լիցենզիա N 24-0647 25.12.2001 թ.

Ուսուցման ձեւը՝ առկա (ստացիոնար) եւ հեռակա
Բուհի շրջանավարտներին տրվում է **Ռուսաստանի Դաշնության պետական դիպլոմ:**

Բուհին կից գործում են- Նախաբուհական պրոֆիլային դասարաններ (8-ի բազայով)՝ 2 տարի տեւողությամբ: Պրոֆիլային դասարանները հաջողությամբ ավարտողներն ընդունվում են բուհի 2-րդ կուրս՝ հանձնելով մեկ քննություն:

Ուսման տեւողությունը ՀՏԻ-ում կազմում է.
1. «Մենեջեր» դիպլոմավորված մասնագետի աստիճանի համար՝ 5 տարի:
2. Հեռակա ուսուցման համակարգում «Մենեջեր» դիպլոմավորված մասնագետի աստիճանի համար՝ 6 տարի, այդ թվում՝ մեկ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձանց համար՝ 3 տարի:

Քննություններ՝ հայոց լեզու (գրավոր), ռուսաց լեզու (անցնում է ավարտական ատեստատի գնահատականը), օտար լեզու (տեստ) հարցազրույց

Ուսման ընթացքում բուհը կազմակերպում է պրակտիկա եւ ստաժավորումներ զարգացած տուրիզմի ավելի քան 22 երկրներում (Եգիպտոս, Կիպրոս, Մալթա, Իսպանիա եւ այլն):

375010, ՀՀ, Երեւան, Վազգեն Սարգսյան 26
Հեռ.՝ (374 1) 52-05-30
Ֆաքս՝ (374 1) 58-32-29

...ԱԶԳ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության անօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47:

- Տրվում է վարձով 1 սենյականոց բնակարանը վերակառուցած 2 սենյականոցի Կոմիտասի փ., Րաֆֆու դպրոցի հետնամասում, գերազանց նորոգված եւ կահավորված: Ամսավարձը՝ երկարաժամկետ 170 դոլար, իսկ կարճաժամկետ՝ օրը 10-15 դոլար: Հեռ.՝ 23-35-04 (մինչեւ 21:00):
- Վաճառվում է «Մերսեդես-190» մակնիշի ավտոմեքենայի 2 անվադող՝ իր սկավառակով, մատչելի գնով: Հեռ.՝ 53-36-07 (մինչեւ 21:00):
- Կգնեմ բյուրեղապակյա իրեր, մելքիորե գդալներ, դանակներ եւ պատառաքաղներ: Հեռ.՝ 62-69-38, Յուրա:
- Կգնեմ երկու սենյականոց վերանորոգված բնակարան քաղաքի փոքր կենտրոնում: Հեռ.՝ 63-75-49 (ժամը 20:00-ից հետո):
- Փնտրում եմ մեկ սենյականոց վարձով բնակարան Երեւանում, մինչեւ 40 դոլար ամսական վճարով: Հեռ.՝ 42-30-44:
- Վաճառվում են օգտագործված հարավսլավական սոֆա եւ ռումինական մահճակալ: Հեռ.՝ 22-89-01:
- Վաճառվում է Սայկոպի կաղնե մանրահատակ, էժան: Հեռ.՝ 351879:
- Վաճառվում է Մ. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17, բնակելի 2 սենյակ՝ 33,2 քմ, օժանդակ կառույց՝ 32 քմ, առանց միջնորդի: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Կգնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:
- Վաճառվում է հողատարածք (համար է արտադրության համար) 1200 քմ, հասցեն՝ Նորագավիթ, 4-րդ փ. 30 տուն: Տուն՝ 4 սեն., 1-ին հարկում, լոդջիազանով, ծառերով, ավտոտնակով: 54-21-94, 42-68-98 (էդիկ):
- Վաճառվում է նոր տումբայով «Չայկա» կարի մեքենա՝ էլ. շարժիչով: Գինը՝ 100 դոլար: BMW-520 ավտոմեքենայի հետնամասի պահեստամասեր շատ էժան գնով: Հեռ.՝ 53-36-07:
- Պատրաստում եմ դաշնամուր իմ կամ հաճախորդի տանը, գները մատչելի են, բարձր գիտելիքներն ապահովում եմ: Հեռ.՝ 61-33-10, 25-25-20:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան Մարյան փողոցում, 9/5 հարկ, արեւկող, մաքուր, չքնակեցված, առանց միջնորդի, շտապ, նախնական գինը՝ 23.000 դոլար: Հեռ.՝ 63-70-69:
- Փնտրում եմ վարձով 2 սենյականոց բնակարան կենտրոնում՝ եվրովերանորոգված, բոլոր հարմարություններով՝ տեխնիկայով, կահույքով, հեռախոսով ապահովված: Հասցեն՝ Ավան, Աճառյան 42: Հեռ.՝ 61-33-10, 25-25-20:
- Վաճառում եմ 5 սենյականոց բնակարան՝ կահույքով, 190 քմ մակերեսով, 5/5 հարկում, մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանի մոտ: Հեռ.՝ 224705:
- Առաջարկում եմ համակարգչային ծառայություններ, սքաներ, տպիչ, հաշվապահական ծրագիր հայերենով, դասընթացներ: Հեռ.՝ 224705:

«Գինդ» տպագրատուն. Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 26. 8. 2003 Գինը՝ 100 դրամ